Kruunupyyn kunnan laaja hyvinvointikertomus 2021–2025

Sisältäen vuoden 2025 hyvinvointiraportin

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 28.9.2026 § 39

Sisältö

1 Johdanto 2
1.1 Kuntien hyvinvointityötä koskeva lainsäädäntö 2
1.2 Kruunupyyn kunnan hyvinvointityö 2
1.3 Kruunupyyn kunnan hyvinvointitavoitteet 3
2 Kruunupyyn tunnusluvut 4
3 Kunnan HYTE-tavoitteiden toteutuminen 5
3.1 Kuntajohto 5
3.2 Liikunta 7
3.3 Perusopetus 8
3.4 Kulttuuri 9
3.5 Tulosindikaattorit 10
4 Kunnan palvelutavoitteiden toteutuminen 15
4.1 Hyvän terveyden ja terveellisten elämäntapojen edistäminen 15
4.2 Mielenterveyden edistäminen ja päihteiden väärinkäytön ennaltaehkäisy 19
4.3 Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpito 23
4.4 Osallisuus sekä turvallisuuden edistäminen 25
5 Yhteenveto 31
6 Lähteet 32

1 Johdanto

Tässä hyvinvointikertomuksessa kuvataan Kruunupyyn kunnan asukkaiden elinoloja valtuustokaudella 2021–2025. Hyvinvointikertomus sisältää tilastoja ja analyysejä, jotka kuvaavat tarkemmin Kruunupyyn tilannetta. Tässä esitettyä hyvinvointitilastojen analyysiä voidaan hyödyntää päätöksenteon perustana, toimenpiteiden priorisoinnin tukena sekä kunnan toiminnan yleisluonteisena arviointina.

Hyvinvointikertomus on siis työkalu, jonka avulla kunnan resursseja voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisesti niille osa-alueille, joilla toimenpiteiden tarve on suurin. Tätä hyvinvointikertomusta laadittaessa on käytetty uusinta saatavilla ollutta tilastotietoa, mutta kaikkia vuotta 2025 koskevia tietoja ei vielä ollut käytettävissä kertomuksen laatimishetkellä.

1.1 Kuntien hyvinvointityötä koskeva lainsäädäntö

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 1 momentin mukaan kunnan on edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Saman lain 6 §:n 3 momentin mukaan kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnan on laadittava kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus, joka toimitetaan kunnanvaltuustolle. Hyvinvointikertomus on toimitettava myös hyvinvointialueelle.

Kuntalain (410/2015) 1 §:n 2 momentin mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

1.2 Kruunupyyn kunnan hyvinvointityö

Vuosina 2021–2025 kunnan hyvinvointityö on perustunut pääasiassa vuosien 2023–2026[1] voimassa olevaan hyvinvointisuunnitelmaan, jonka valtuusto hyväksyi 30.1.2023 §:ssä 6 (Kruunupyyn kunta 2023). Tämä hyvinvointikertomus toimii kyseisen suunnitelman arviointina. Lisäksi on laadittu vuosittaisia hyvinvointiraportteja, jotka on toimitettu kunnanvaltuustolle hyvinvointityön seurannan tueksi. Vuodelta 2025 ei kuitenkaan laadita erillistä vuosittaista hyvinvointiraporttia, koska kyseiset tiedot sisältyvät tähän laajaan hyvinvointikertomukseen.

[1] Hyvinvointisuunnitelman viimeinen vuosi, 2026, sisältyy nykyisin kunnan päivitettyyn hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2026–2029. Suunnitelma puolestaan perustuu Pohjanmaan hyvinvointialueen samalle ajanjaksolle laadittuun palvelustrategiaan (Pohjanmaan hyvinvointialue 2025). Tämän vuoksi vuoden 2026 hyvinvointityön arviointi toteutetaan vasta myöhemmässä vaiheessa.

Kunnan hyvinvointityön sisäinen tehtävänjako esitetään luvussa 3.1. Työtä tehdään poikkihallinnollisesti, ja siihen osallistuu suuri joukko eri toimijoita. Lisäksi kunta tekee hyvinvointiasioissa yhteistyötä useiden organisaatioiden kanssa, muun muassa Pohjanmaan hyvinvointialueen, naapurikuntien, järjestöjen ja yhdistysten kanssa.

1.3 Kruunupyyn kunnan hyvinvointitavoitteet

Kunnan hyvinvointisuunnitelma sisältää kahdenlaisia tavoitteita: HYTE-tavoitteita ja palvelutavoitteita.

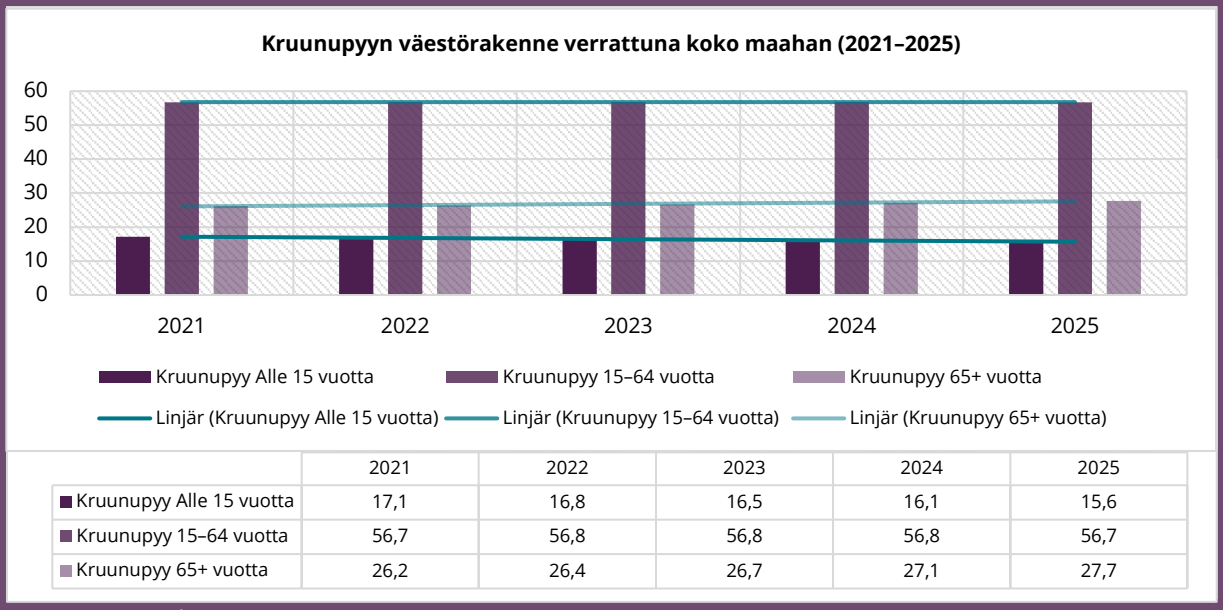
HYTE-lyhenne tulee sanoista *hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen*. HYTE on tarkoitettu kannustimeksi kunnille panostaa hyvinvointityöhön, sillä kunta voi saada tilastollisesti hyvän HYTE-tuloksen perusteella lisäosan valtionosuuksiin. Samalla HYTE mahdollistaa kuntien hyvinvointityön vertailun tilastollisesti.

HYTE sisältää prosessi-indikaattoreita, jotka koskevat terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä seuraavilla osa-alueilla: 1) kuntajohto, 2) liikunta, 3) perusopetus ja 4) kulttuuri. Lisäksi siihen sisältyy tulosindikaattoreita, jotka perustuvat kansallisesti vertailukelpoiseen hyvinvointitilastoon.

Toinen kunnan hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvistä tavoitetyypeistä perustuu Pohjanmaan hyvinvointialueen alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022–2025 (ÖVPH 2021). Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan (sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 612/2021, 6 §:n 4 momentti). Tämän vuoksi kunta on laatinut omat tavoitteensa alueellisten tavoitteiden pohjalta hyvinvointityön tukemiseksi.

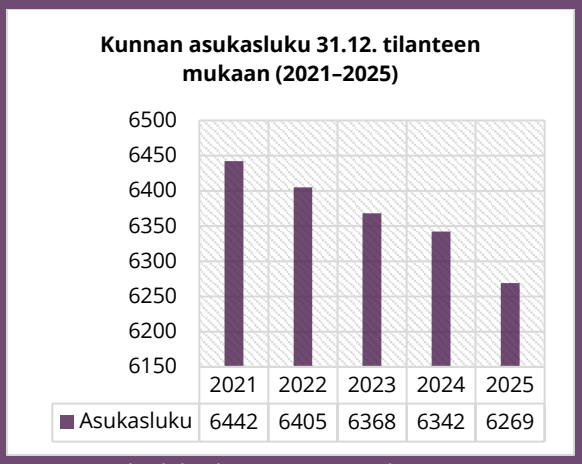
2 Kruunupyyn tunnusluvut

Alla esitetään yleiskatsaus kunnan väestöön numeroiden valossa. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tietoihin, ellei toisin mainita (Tilastokeskus 2026a).

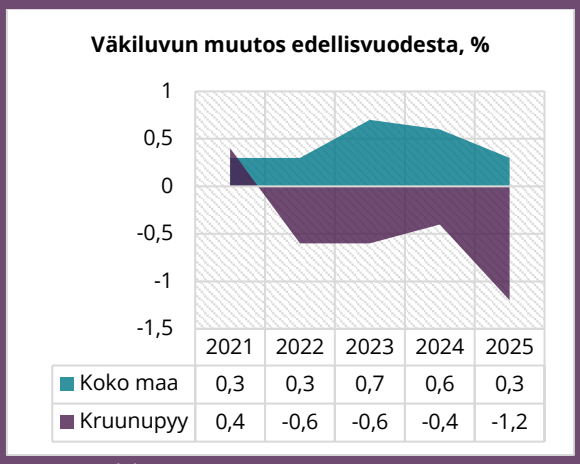

	2021	2022	2023	2024	2025
Kruunupyy Alle 15 vuotta	17,1	16,8	16,5	16,1	15,6
Kruunupyy 15–64 vuotta	56,7	56,8	56,8	56,8	56,7
Kruunupyy 65+ vuotta	26,2	26,4	26,7	27,1	27,7

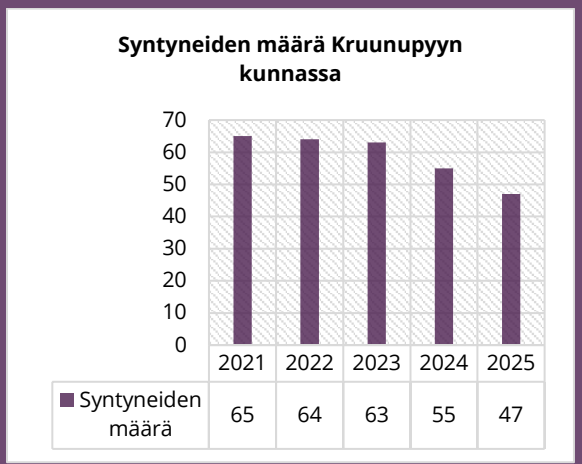
Kuvio 1. Väestorakenne

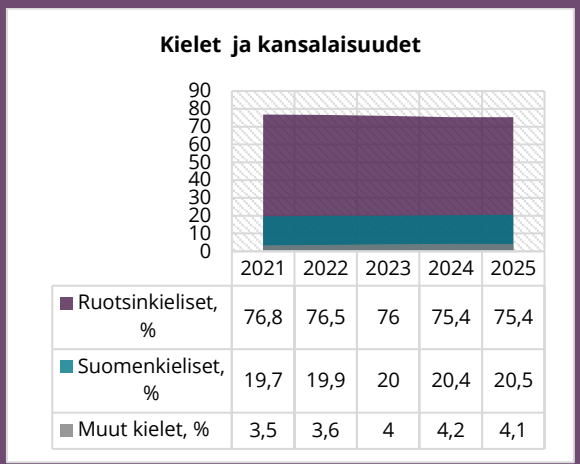
Kuvio 2. Asukasluku (kunnan omat tiedot)

Kuvio 3. Väkiluvun muutos

Kuvio 4. Syntyneiden määrä (kunnan omat tiedot)

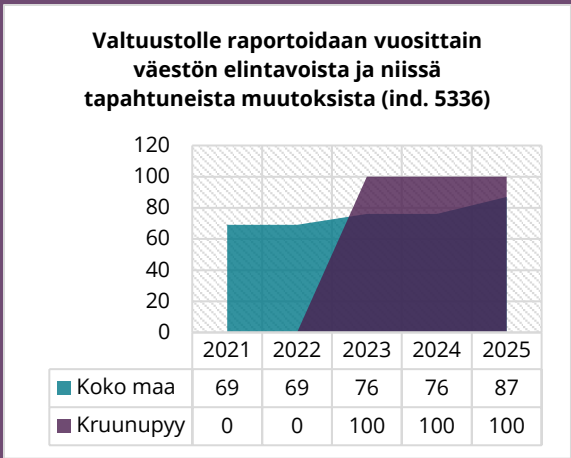
Kuvio 5. Kielet ja kansalaisuudet

3 Kunnan HYTE-tavoitteiden toteutuminen

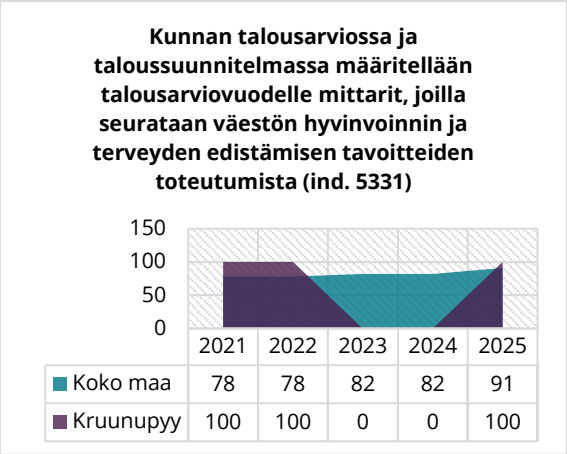
Seuraavassa tarkastellaan kunnan HYTE-tavoitteiden toteutumista. Esitetyt kuviot perustuvat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tilastotietokantoihin, ja niiden avulla kunnan tuloksia verrataan maan kuntien keskimääräisiin tuloksiin.

3.1 Kuntajohto

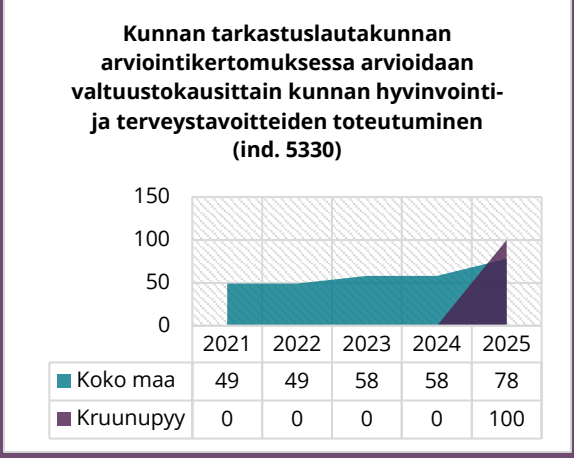
Kunnan johtamisen osalta Kruunupyy saavutti vuonna 2025 kaikissa HYTE-indikaattoreissa täydet 100 pistettä sadasta mahdollisesta. Tämä osoittaa, että kunnan hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointityö ovat tuottaneet tuloksia. Alla esitetään kunnan johtamista koskevat kuvaajat (ks. kuviot 6–10, Sotkanet 2026a).

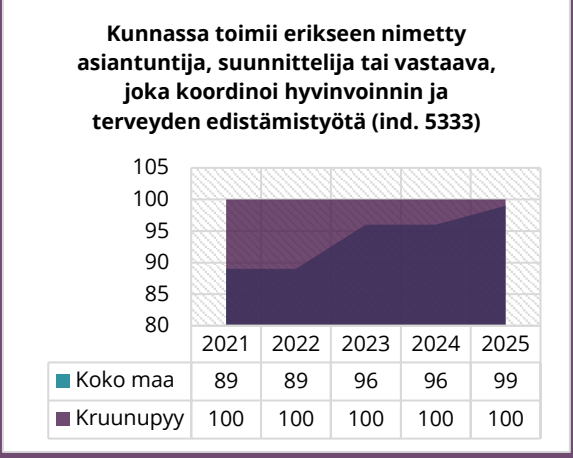
Kuvio 6. Raportointi valtuustolle

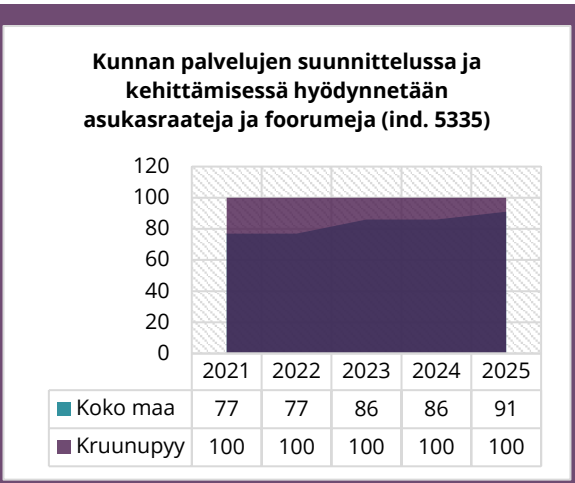
Kuvio 7. Hyvinvoinnin ja terveyden seuranta

Kuvio 8. Tarkastuslautakunnan arviointi

Kuvio 9. Asiantuntijuus

Kuvio 10. Asukaspalaute

Hyvinvointiraportointiin valtuustolle (ks. vuvio 6) on viime vuosina muodostunut selkeä toimintamalli: vuodesta 2023 lähtien valtuustolle on toimitettu vuosittainen hyvinvointiraportti. Raportti sisältää myös tietoa päihteiden käytöstä sekä nuorten liikuntatottumuksista kunnassa. Hyvinvointitavoitteille on määritelty omat mittarinsa talousarviossa ja tilinpäätöksessä (ks. kuvio 7), ja tarkastuslautakunta käsittelee kunnan HYTE-tavoitteiden toteutumista osana arviointikertomustaan (ks. kuvio 8). Kunnan vapaa-ajan koordinaattori vastaa käytännön hyvinvointityön koordinoinnista, kun taas hallintojohtajalla on kokonaisvastuu hyvinvointityöstä (ks. kuvio 9). Hyvinvointityötä arvioidaan vuosittain asukkailta saadun palautteen avulla (ks. kuvio 10). Viime vuosina asukkaille on esimerkiksi tarjottu mahdollisuus vaikuttaa kuntastrategiaan, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluihin sekä kunnan viher- ja liikunta-alueiden hoitoon.

Tabell 1: Kruunupyyn hyvinvointityön sisäinen tehtävänjako

Tehtävä	Vastuutaho	Aikataulu
Hyvinvointisuunnitelmien ja hyvinvointikertomusten hyväksyminen	Kunnanvaltuusto	Käsitellään vähintään kerran valtuustokaudessa
Hyvinvointiraporttien hyväksyminen	Kunnanvaltuusto	Käsitellään vuosittain
Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen päävastuu	Hallintojohtaja	Jatkuva työ
Kunnan käytännön hyvinvointityön vastuu	Vapaa-ajan koordinaattori	Jatkuva työ
Hyvinvointiasioiden poliittinen käsittely	Elämänlaatujaosto	Kokoontuu noin 5 kertaa vuodessa
Hyvinvoinnin edistäminen sektoreittain	Kunkin sektorin johtaja ja henkilöstö	Jatkuva työ
Hyvinvointi- ja päihdeasioiden sisäinen käsittely	Hyvinvointiryhmä	Kokoontuu vuosittain
Hyvinvointiasioiden asiantuntijaryhmä	Glada kulturgruppen (’Iloinen kunttuuriryhmä’)	Kokoontuu kuukausittain

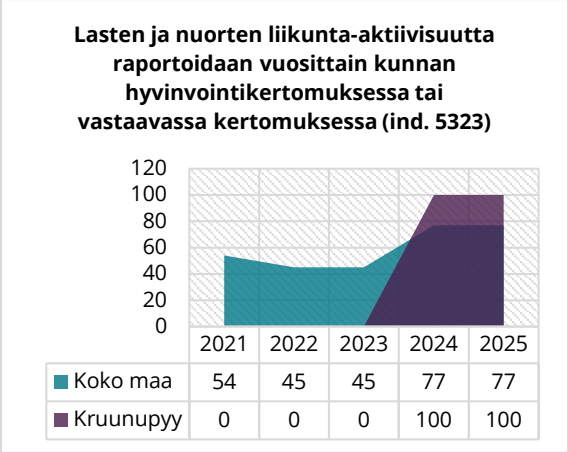
Yllä oleva taulukko 1 kuvaa hyvinvointiasioiden yleistä tehtävänjakoa kunnassa. Taulukon sekä edellä esitettyjen kuvioiden (6–10) perusteella voidaan todeta, että kunnassa on toimiva vastuu- ja tehtäväjako hyvinvointityön osalta. Viime vuosina toimintaprosesseja ja

tehtävänjakoa on selkeytetty monin tavoin. Kuntaan on muun muassa perustettu erillinen elämänlaatutoimikunta. Toimikunta käsittelee kulttuuriin, vapaa-aikaan, liikuntaan ja urheiluun, nuorisotyöhön, terveellisiin elämäntapoihin, kirjastotoimintaan, kansalaisopiston toimintaan, hyvinvointiin, hyvinvointialueiden rajapintaan sekä kotoutumiseen liittyviä asioita.

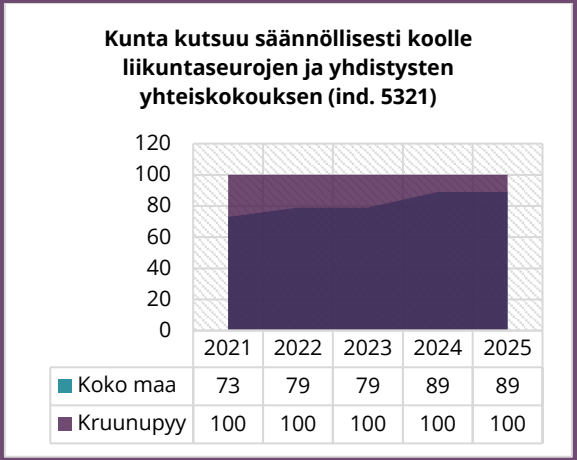
3.2 Liikunta

Liikuntaa koskevissa kysymyksissä kunta saavuttaa myös erittäin hyviä tuloksia HYTE-indikaattoreiden toteutumisen näkökulmasta. Vuonna 2025 kunta sai myös tässä kategoriassa täydet 100 pistettä sadasta mahdollisesta.

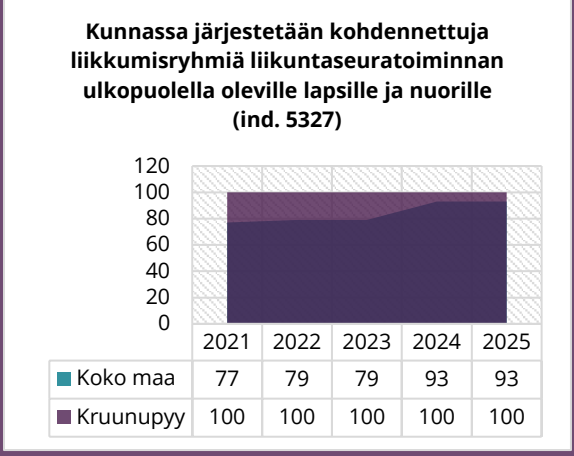
Näihin asioihin liittyvät tehtävät kuuluvat suurelta osin vapaa-aikatoimistolle (käytännössä vapaa-ajan koordinaattorille ja liikuntainnostajalle), mutta samalla toiminnan edellytyksiä luodaan poikkihallinnollisen yhteistyön avulla. Alla esitetään liikuntaa koskevat tilastokuviot (ks. kuviot 11–15, Sotkanet 2026a).

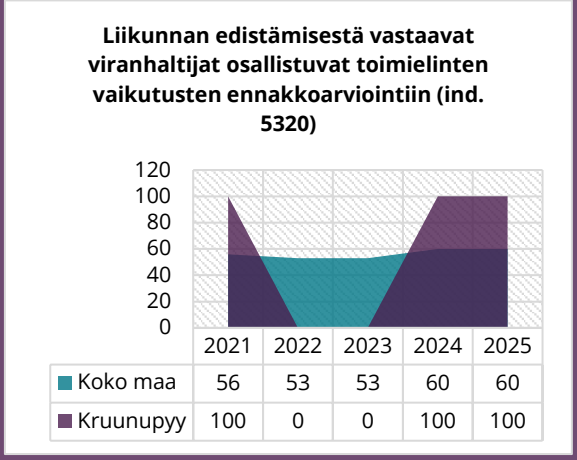
Kuvio 11. Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuus

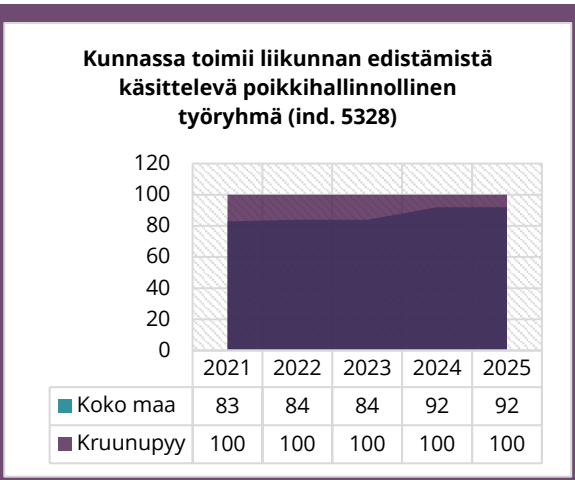
Kuvio 12. Yhteiskokoukset

Kuvio 13. Liikkumisryhmiä nuorille

Kuvio 14. Ennakkoarviointi

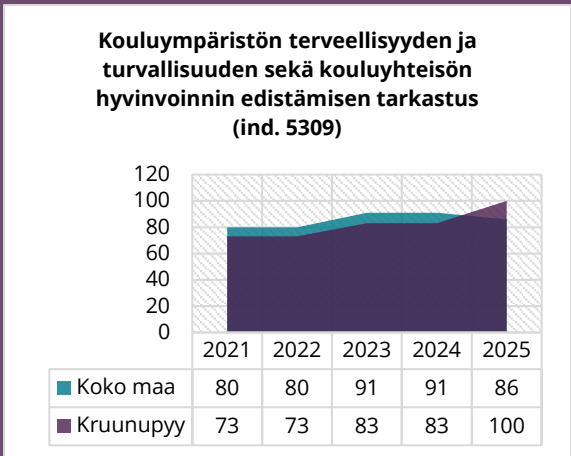
Kuvio 15. poikkihallinnollinen työryhmä

Nuorten liikunta-aktiivisuutta seurataan valtakunnallisen MOVE!-tutkimuksen avulla, ja sen tulokset toimitetaan vuosittain kunnanvaltuustolle päätöksenteon tueksi (ks. kuvio 11). Vapaa-ajan koordinaattori kokoaa kunnan yhdistykset yhteisiin tapaamisiin vuosittain (ks. kuvio 12) ja lähettää niille kuukausittaisia uutiskirjeitä. Nuorille järjestetään kohdennettuja liikuntaryhmiä (ks. kuvio 13) muun muassa maksuttoman harrastustoiminnan sekä syys- ja talvilomaohjelmien kautta.

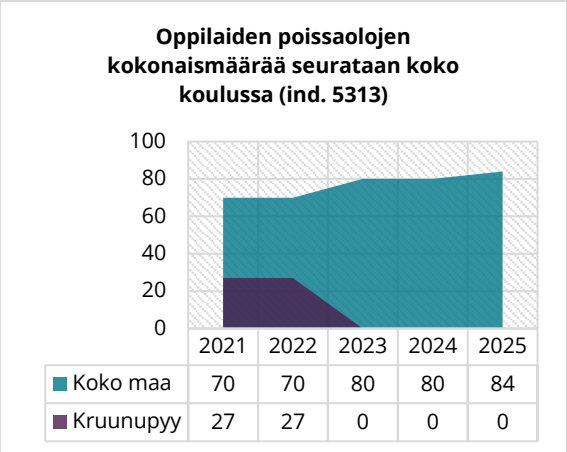
Merkittävien lautakuntapäätösten yhteydessä, erityisesti silloin kun päätöksen arvo ylittää 100 000 euroa, laaditaan niin sanottu EVA-lomake. Sen tarkoituksena on kuvata päätöksen taustalla olevia perusteita sekä eri päätösvaihtoehtojen vaikutuksia. Vapaa-aikatoimiston edustajat osallistuvat lomakkeen laatimiseen (ks. kuvio 14). Kunta on myös asettanut asiantuntijaryhmän, johon kuuluvat johtoryhmä ja vapaa-ajan koordinaattori. Ryhmä arvioi vuosittain kunnan hyvinvointityötä ja päihteiden käytön ehkäisyä (ks. kuvio 15).

3.3 Perusopetus

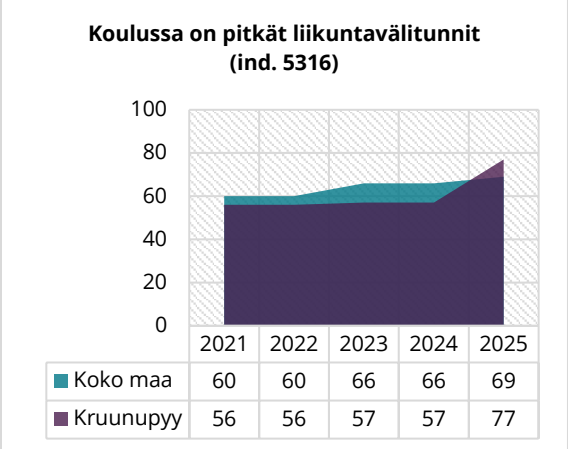
Perusopetuksen hyvinvointityö kuuluu ensisijaisesti sivistystoimelle, kun taas muiden toimialojen tehtävänä on tukea tätä työtä. HYTE-indikaattoreiden toteutumiseen tällä osa-alueella on panostettu huomattavasti, mutta tilastolliset tulokset ovat tästä huolimatta hieman heikompia kuin muissa kategorioissa. Alla olevat kuviot kuvaavat kunnan tavoitteiden toteutumista (ks. kuviot 16–19, Sotkanet 2026a).

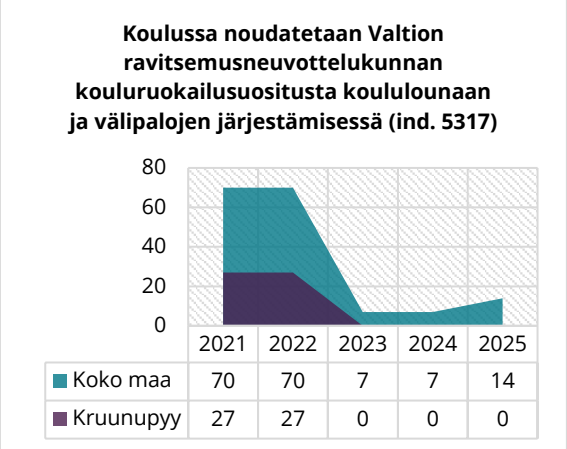
Kuvio 16. Kouluyhteisön tarkastus

Kuvio 17. Oppilaiden poissaolojen seuranta

Kuvio 18. Pitkät liikuntavälitunnit

Kuvio 19. Kouluruokailusuosituksia

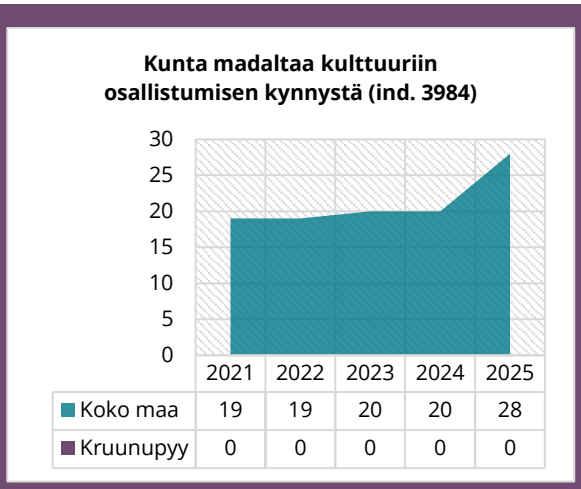
Alhaisemmat HYTE-tulokset johtuvat osittain aikataulutukseen liittyvistä haasteista. Esimerkiksi kunnan käyttämät digitaaliset järjestelmät eivät ole mahdollistaneet oppilaiden poissaoloja koskevien tilastojen tuottamista halutussa muodossa (ks. kuvio 17). Lisäksi kouluruokailun ajankohta on osittain sidoksissa koulukuljetusten aikatauluihin, minkä vuoksi koululounas tarjotaan aikaisemmin kuin valtakunnallisissa suosituksissa esitetään. Muutoin kunta kuitenkin noudattaa valtion ravitsemussuosituksia (ks. kuvio 19).

Kaikissa kouluissa on toteutettu terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastus (ks. kuvio 16). Lisäksi lähes kaikissa kouluissa on otettu käyttöön pitkiä, ohjattuja liikuntavälitunteja (ks. kuvio 18).

3.4 Kulttuuri

Kulttuurin kategoriassa on vain yksi HYTE-indikaattori. Se koskee kulttuurielämään osallistumisen kynnyksen madaltamista (ks. kuvio 20, Sotkanet 2026a). Tavoitteen saavuttamiseksi vapaa-aikatoimisto on muun muassa järjestänyt vuosittaisia ohjattuja

teatterimatkoja, maksuttomia teatteritapahtumia lapsille sekä ottanut käyttöön Kaikukortin.

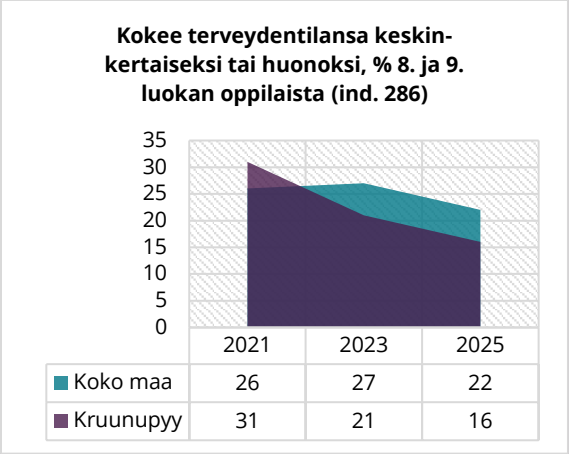
Kuvio 20. Kulttuuriin osallistumisen kynnyksen madaltaminen

Kunnan tekemästä työstä huolimatta indikaattorista saatiin 0 pistettä sadasta mahdollisesta (ks. kuvio 20). Syynä on se, ettei kunnassa ole järjestetty säännöllistä kulttuuriluotsitoimintaa. Kunta kokeili toimintamallia jonkin aikaa ja markkinoi kulttuurikaveritoimintaa kansalaisopiston esitteessä, mutta kiinnostusta ei ilmennyt. Valtionosuuden HYTE-lisäosan saamiseksi toimintamallia olisi syytä kokeilla uudelleen, mahdollisesti uudenlaisessa muodossa.

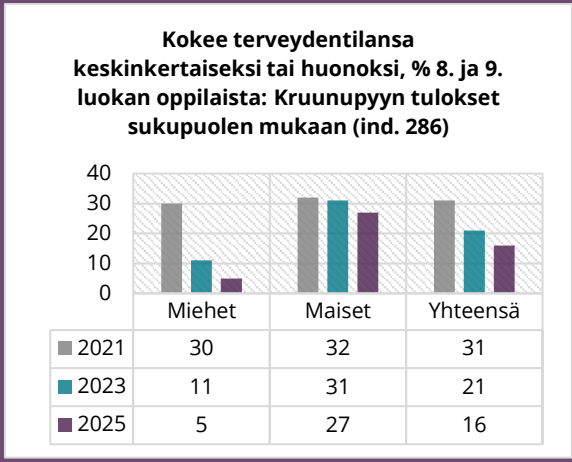
3.5 Tulosindikaattorit

Tähän asti hyvinvointikertomuksessa esitetyt tilastot ovat koostuneet prosessi-indikaattoreista, jotka kuvaavat hyvinvointityön toteuttamista. Tässä luvussa tarkastellaan sen sijaan tulosindikaattoreita, jotka heijastavat asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä tilastollisesta näkökulmasta (ks. kuviot 21–32, Sotkanet 2026a).

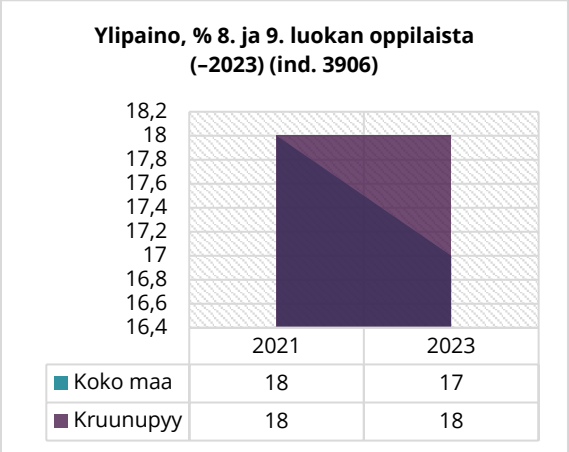
Kun vuosien 2023–2026 hyvinvointisuunnitelma laadittiin, kansallisessa seurannassa oli käytössä kuusi tulosindikaattoria. Sittemmin yksi niistä on poistunut käytöstä (ks. kuviot 23–24), eikä kyseistä tilastoa enää seurata.

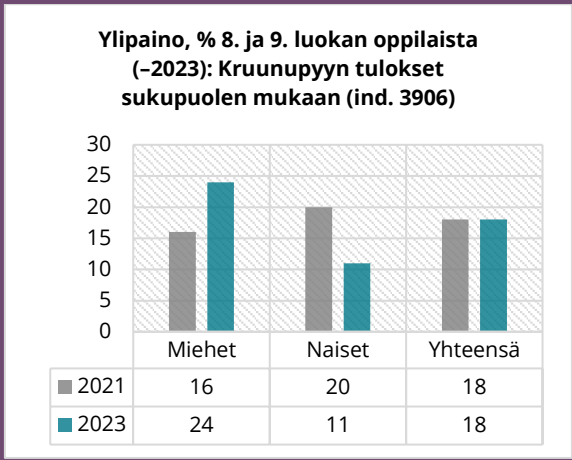
Kuvio 21. Nuorten koettu terveydentila

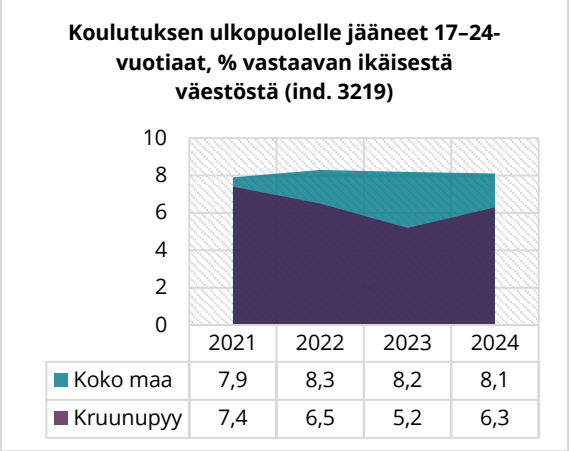
Kuvio 22. Koettu terveydentila sukupuolen mukaan

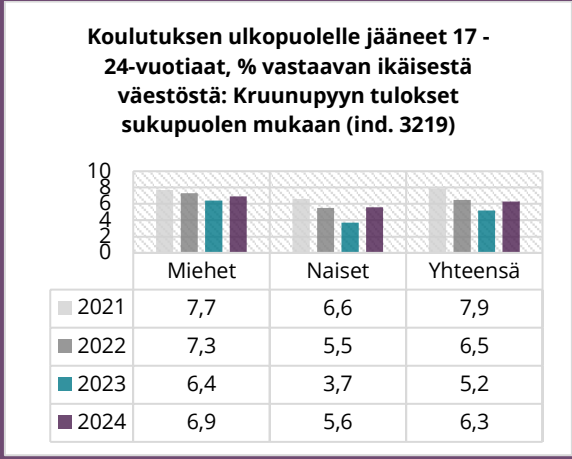
Kuvio 23. Ylipainoisten nuorten osuus[2]

Kuvio 24. Ylipainoisten nuorten osuus sukupuolen mukaan[2]

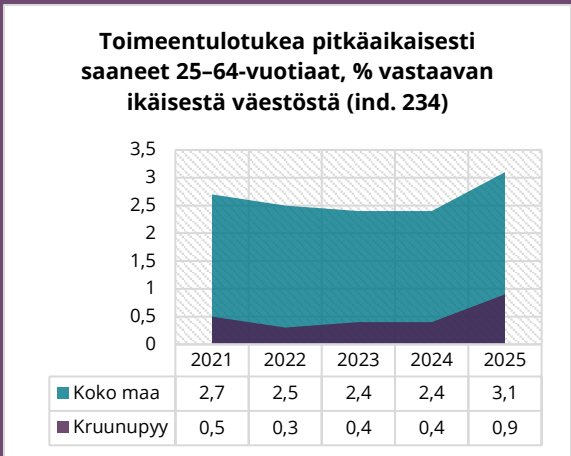

Kuvio 25. Koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret[3]

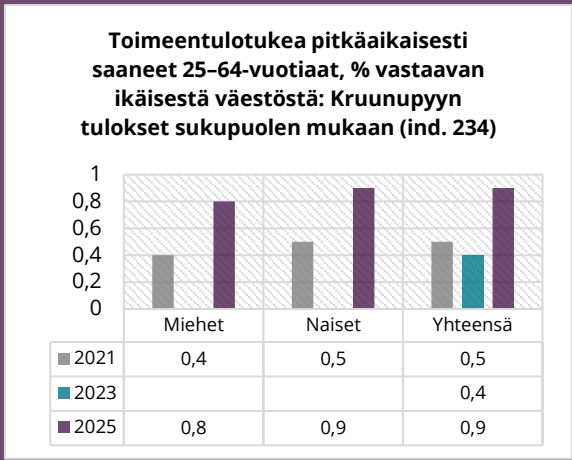

Kuvio 26. Koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret sukupuolen mukaan[3]

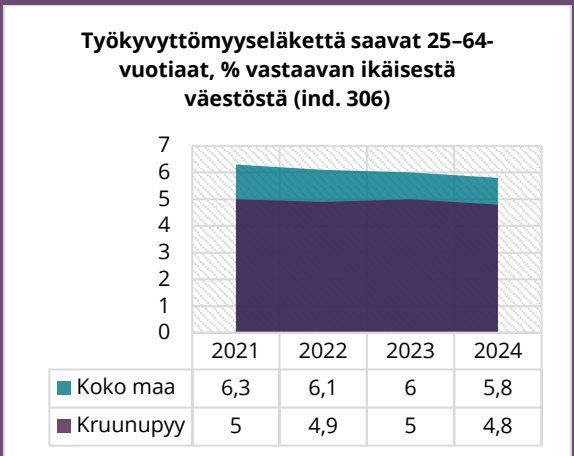
[2] Tilastoa ei enää kerätä (vuodesta 2023 lähtien), eikä se enää kuulu HYTE-indikaattoreihin.
[3] Vuotta 2025 koskevia tietoja ei ole vielä julkaistu.

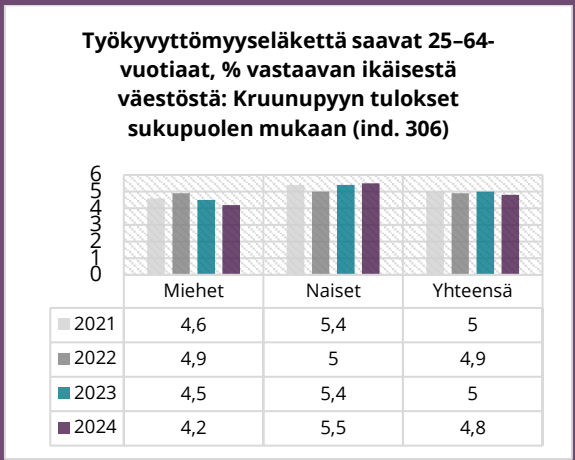
Kuvio 27. Pitkäaikaiset toimeentulotuen saajat

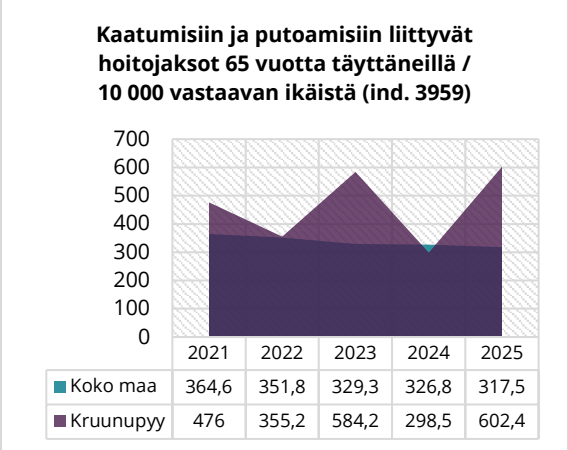
Kuvio 28. Toimeentulotuen tarve sukupuolen mukaan[4]

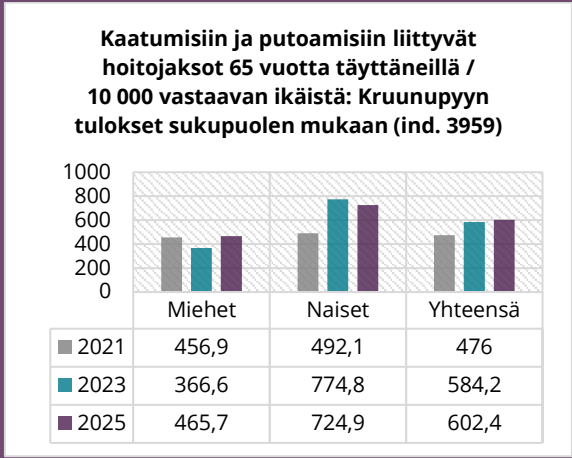
Kuvio 29. Pitkäaikaiset työkyvyttömyyseläkkeen saajat[5]

Kuvio 30. Työkyvyttömyyseläke sukupuolen mukaan[5]

Kuvio 31. Pitkät hoitojaksot

Kuvio 32. Pitkät hoitojaksot sukupuolen mukaan

Kruunupyyn nuorten kokema hyvinvointi on maan keskiarvoa parempi, ja kehityssuunta viittaa siihen, että huonosti voivien nuorten osuus on vähentynyt. Tytöt kokevat kuitenkin terveydentilansa selvästi poikia heikommaksi (ks. kuviot 21–22). Kuvioista 23 ja 24, joissa esitetään ylipainoisten nuorten osuus vuosina 2021 ja 2023, voidaan havaita, että kunnan

[4] Sukupuolijakaumaa ei voida esittää tiettyinä vuosina tapausten vähäisen määrän vuoksi tietosuojasyistä.

[5] Vuotta 2025 koskevia tietoja ei ole vielä julkaistu.

tulokset vastasivat lähes täsmälleen maan keskiarvoa siihen saakka, kunnes tiedonkeruu lopetettiin.

Koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuus on kunnan alueella alhainen verrattuna muuhun maahan, vaikka osuus on hieman korkeampi miesten keskuudessa (ks. kuviot 25–26). Toimeentulotukea tarvitsevia henkilöitä on kunnassa myös hyvin vähän (ks. kuviot 27–28), vaikka tuensaajien osuus kasvoi valtakunnallisesti vuonna 2025. Työkyvyttömyyseläkettä saavien osuus on kunnassa suhteellisen alhainen (ks. kuviot 29–30).

Ikääntyneiden vakavien kaatumistapaturmien määrä väheni merkittävästi vuonna 2024, mutta on sen jälkeen jälleen kasvanut. Osuus on erityisen korkea naisten keskuudessa (ks. kuviot 31–32). Tulosten parantamiseksi kunta on muun muassa järjestänyt maksutonta liikuntaneuvontaa, kaatumisten ehkäisyyn liittyviä kursseja sekä jakanut maksuttomia liukuesteitä ikääntyneille.

Taulukko 2. HYTE-tulokset (2021–2025), Kruunupyy ja naapurikunnat (Sotkanet 2026a)

Indikaattori	Kunta	2021	2022	2023	2024	2025
HYTE-kerroin euroa/asukas (ind. 5341)	**Kruunupyy**	**16,2**	**16,2**	**17,8**	**19,9**	**23,3**
	Pietarsaari	15,9	12,7	14,3	18,3	19
	Kokkola	19,2	20,4	20	19,5	20
	Luoto	17,9	20	20,4	20,5	21,1
	Uusikaarlepyy	15,4	15,2	16,5	17,2	17,8
	Pedersöre	10,8	17,1	18,9	23	23,2
HYTE-kerroin, 0–100 (ind. 5340)	**Kruunupyy**	**57**	**57**	**63**	**64**	**76**
	Pietarsaari	56	45	51	59	62
	Kokkola	68	72	71	63	65
	Luoto	63	71	72	66	69
	Uusikaarlepyy	54	54	59	55	58
	Pedersöre	38	60	67	74	75
HYTE-kerroin, 1 000 euroa (ind. 5355)	**Kruunupyy**	**104,2**	**104,5**	**114,3**	**126,9**	**147,5**
	Pietarsaari	302,3	243,2	274,2	355,9	371,7
	Kokkola	917,1	976,1	958,5	941,9	968,6
	Luoto	99,1	112,4	116,8	119,5	124,0
	Uusikaarlepyy	115,1	113,9	123,0	128,8	132,6
	Pedersöre	121,2	191,2	211,9	258,0	260,3
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) (ind. 5339)	**Kruunupyy**	**64**	**52**	**52**	**63**	**76**
	Pietarsaari	69	37	50	72	78
	Kokkola	94	94	88	83	83
	Luoto	65	68	74	80	73
	Uusikaarlepyy	64	49	69	73	73
	Pedersöre	26	45	65	79	86

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) (ind. 5338)	**Kruunupyy**	**51**	**62**	**74**	**66**	**75**
	Pietarsaari	42	53	51	46	45
	Kokkola	42	50	54	43	47
	Luoto	61	73	70	52	64
	Uusikaarlepyy	45	58	48	38	43
	Pedersöre	50	76	69	69	65

Yhteenvetona voidaan todeta, että Kruunupyy saavutti vuonna 2025 naapurikuntiin verrattuna korkeimman kokonais-HYTE-kertoimen. Erityisesti tulosindikaattoreiden osalta kunta saavuttaa erinomaisia tuloksia. Tulostaulukosta ilmenee myös kunnille maksettu valtionosuuden HYTE-lisäosa: Kruunupyyn osuus oli vuonna 2025 yhteensä 147 500 euroa. Summa määräytyy kunnan asukasluvun perusteella.

4 Kunnan palvelutavoitteiden toteutuminen

Kunnan palvelutavoitteet perustuvat Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelustrategiaan 2022–2025 (ÖVPH 2021), ja niissä on neljä yleistä tavoitetta:

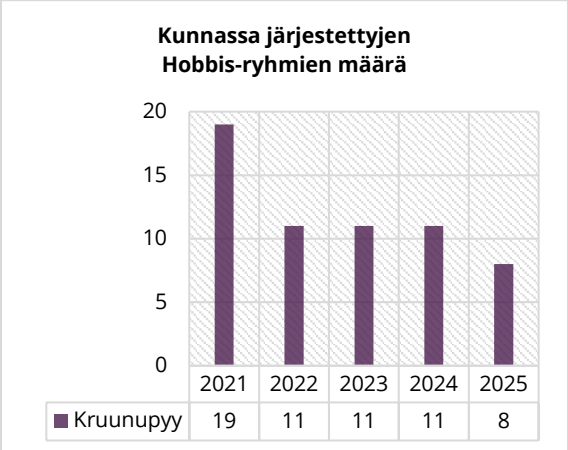
- Hyvän terveyden ja terveellisten elämäntapojen edistäminen
- Mielenterveyden edistäminen ja päihteiden väärinkäytön ennaltaehkäisy
- Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpito
- Osallisuus sekä turvallisuuden edistäminen

Tavoitteet on laadittu kolmelle eri kohderyhmälle: 1) lapset, nuoret ja perheet, 2) työikäiset sekä 3) ikääntyneet. Seuraavassa tarkastellaan näiden yleisten tavoitteiden toteutumista eri väestöryhmiin liittyvien tilastotietojen avulla. Tilastot perustuvat THL:n Sotkanet-palvelun tietoihin (ellei toisin mainita).

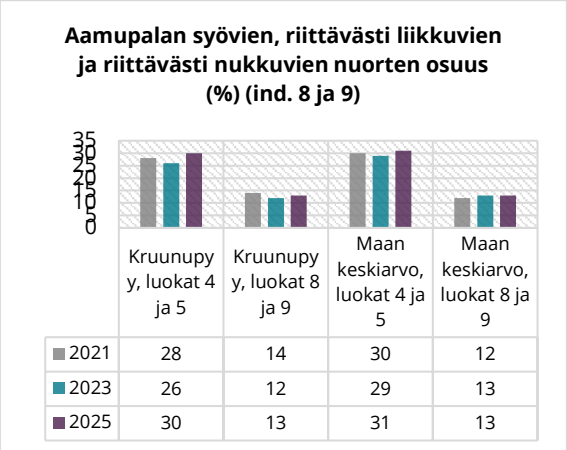
Palvelutavoitteiden toteutumista kuvaavia tilastoja ei ole määritelty yhtä tarkasti kuin HYTE-tavoitteita. Painopiste on sen sijaan ollut sellaisten tilastollisten indikaattorien löytämisessä, jotka kuvaavat yleisten tavoitteiden toteutumista ja joiden avulla kunnan tuloksia voidaan verrata valtakunnallisiin keskiarvoihin. Alla indikaattoreita on pyritty ryhmittelemään väestöryhmittäin, vaikka esimerkiksi useat työikäistä väestöä koskevat indikaattorit soveltuisivat myös ikääntyneen väestön tarkasteluun.

4.1 Hyvän terveyden ja terveellisten elämäntapojen edistäminen

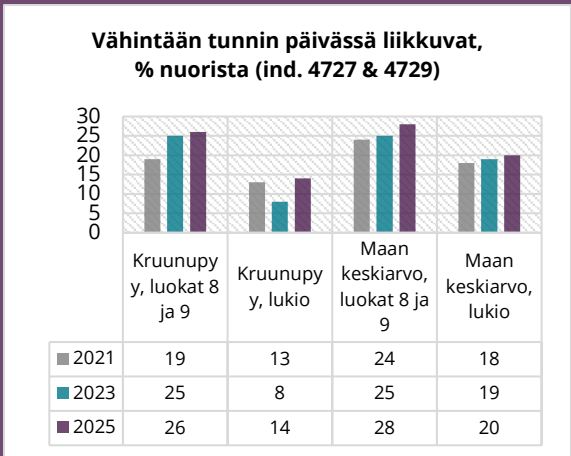
Tässä luvussa tarkastellaan asukkaiden elämäntapoja. Ensin keskitytään kunnan nuoriin asukkaisiin. Alla olevat kuviot (33–40, Sotkanet 2026b) esittävät lasten ja nuorten elämäntapoihin liittyviä tilastollisia indikaattoreita.

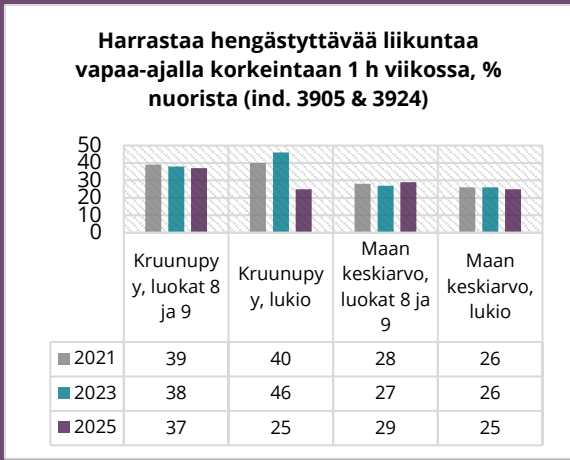
Kuvio 33. Järjestetyt Hobbis-ryhmät (kunnan tiedot)

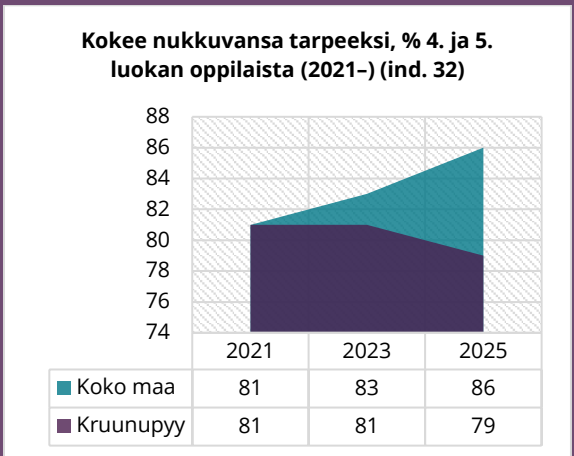
Kuvio 34. Hyvin syövien, nukkuvien ja liikkuvien nuorten osuus

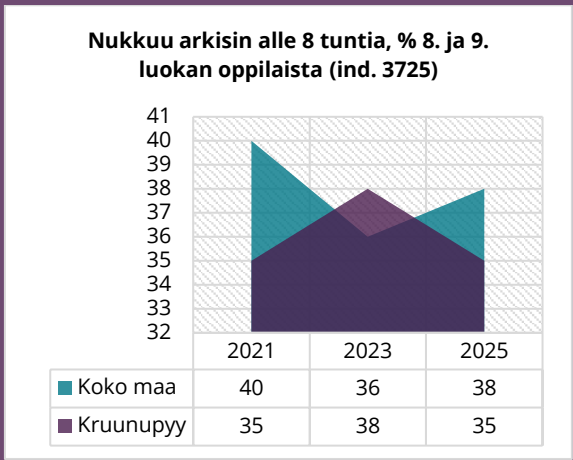
Kuvio 35. Päivittäin liikkuvien nuorten osuus

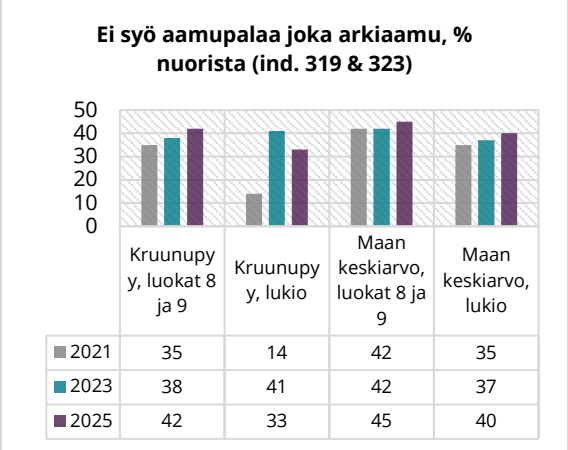
Kuvio 36. Hengästyttävä liikunta

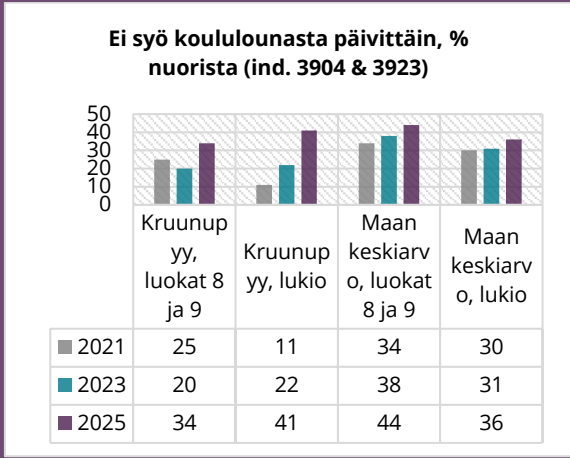
Kuvio 37. Nuorempien lasten nukkumistottumukset

Kuvio 38. Vanhempien lasten nukkumistottumukset

Kuvio 39. Aamupalaa syömättömien nuorten osuus

Kuvio 40. Koululounaan syömättä jättävien nuorten osuus

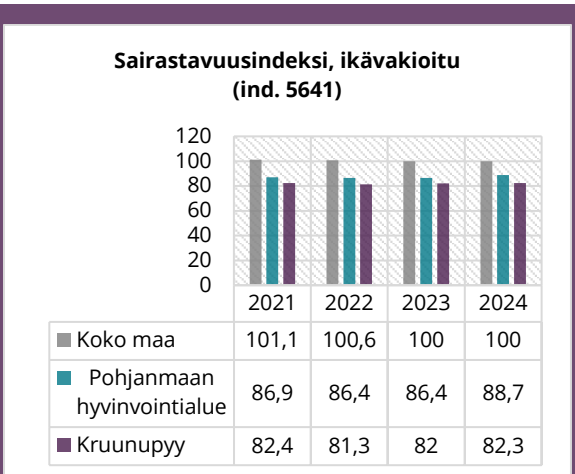
Lasten ja nuorten osalta painopiste on ollut maksuttoman harrastustoiminnan tarjoamisessa vuosiluokille 1–3 (ks. kuvio 33) sekä ulkopedagogiikkaan panostamisessa. Samanaikaisesti kaikilla sivistystoimen koulutusasteilla on toteutettu erilaisia kampanjoita ja haasteita. Kuten muuallakin Suomessa, tilastot osoittavat, että nuoremmat lapset syövät, nukkuvat ja liikkuvat paremmin kuin vanhemmat lapset (ks. kuvio 34). Kunnan lukiolaiset liikkuvat harvemmin kuin lukiolaiset maassa keskimäärin,

vaikka he harrastavat hengästyttävää liikuntaa yhtä usein tai jopa useammin kuin valtakunnallinen keskiarvo (ks. kuviot 35 ja 36).

Nuorten nukkumistottumuksia koskevat tilastot osoittavat, että suuri osa Kruunupyyn nuoremmista lapsista kokee, ettei nuku riittävästi (ks. kuvio 37), kun taas alle kahdeksan tuntia yössä nukkuvien vanhempien lasten osuus on valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna pieni (ks. kuvio 38). Ruokailutottumusten osalta yhä useampi kunnan nuori syö aamupalan, ja koululounaan päivittäin syövien osuus on kasvanut (ks. kuviot 39 ja 40).

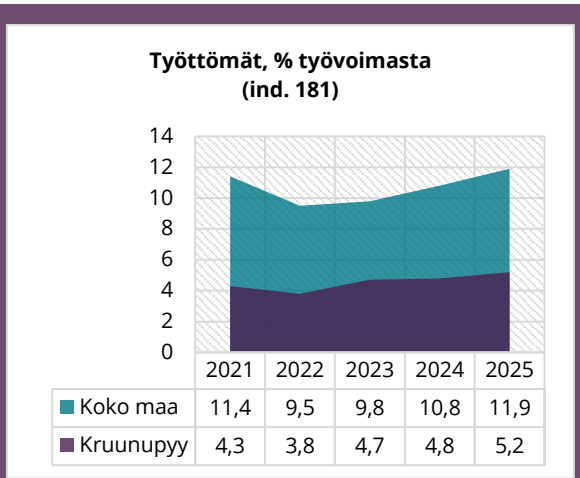
Kruunupyyn kunnanvaltuusto hyväksyi 12.6.2023 §:ssä 33 nuorisostrategian, jonka tarkoituksena on ottaa nuorten tarpeet entistä paremmin huomioon. Nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä tukee myös kunnan aktiivinen nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuustolla on viime vuosina ollut mahdollisuus lausua näkemyksiään muun muassa ruoka- ja siivouspalveluiden hankinnasta, koulukuljetuksista, kunnan ulkoalueiden hoidosta sekä erilaisista strategioista ja suunnitelmista. Lisäksi nuorisovaltuusto on järjestänyt vuosittaisia roskienkeruutalkoita sekä nuorille suunnatun työelämämessutapahtuman.

Seuraavissa kuvioissa (41–44, Sotkanet 2026b) esitetään työikäisen väestön terveyttä ja elämäntapoja kuvaavia tietoja. HYTE-indikaattoreita lukuun ottamatta (ks. luku 3) työikäisen väestön terveyttä koskevat tiedot ovat kuntatasolla hyvin rajallisia.

	2021	2022	2023	2024
Koko maa	101,1	100,6	100	100
Pohjanmaan hyvinvointialue	86,9	86,4	86,4	88,7
Kruunupyy	82,4	81,3	82	82,3

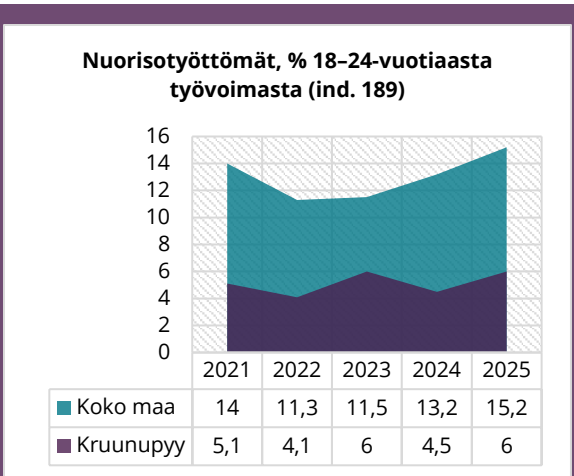
Kuvio 41. Sairastavuusindeksi[6]

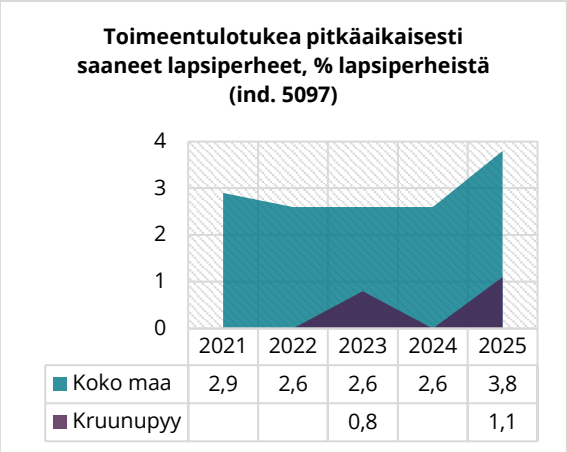
	2021	2022	2023	2024	2025
Koko maa	11,4	9,5	9,8	10,8	11,9
Kruunupyy	4,3	3,8	4,7	4,8	5,2

Kuvio 42. Työttömien osuus

[6] Vuotta 2025 koskevia tietoja ei ole vielä julkaistu.

Kuvio 43. Työttömien nuorten aikuisten osuus

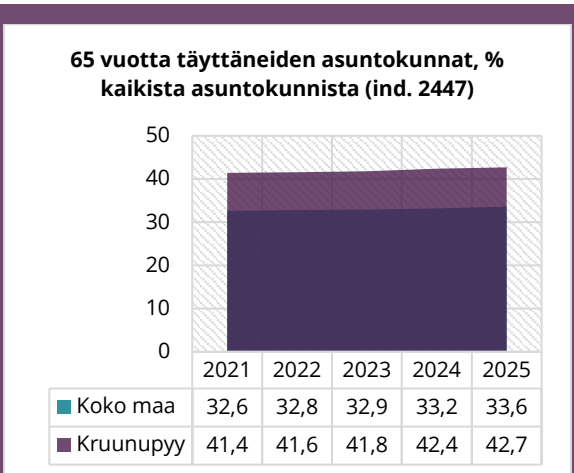

Kuvio 44. Toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus[7]

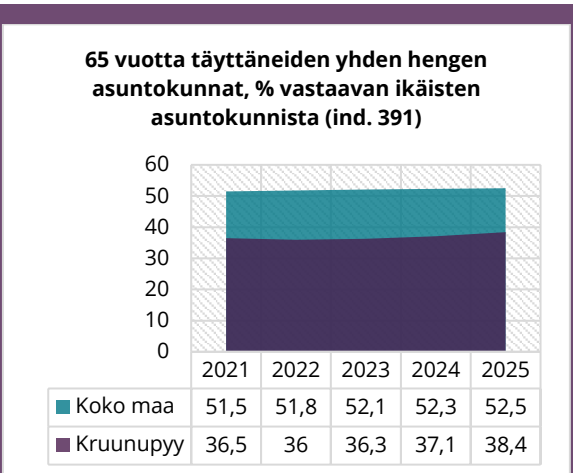
Sairastavuusindeksin perusteella Kruunupyy sijoittuu hyvälle tasolle verrattuna sekä koko maan että hyvinvointialueen keskiarvoon (ks. kuvio 41; Indeksin arvo yli 100 tarkoittaa maan keskiarvoa korkeampaa sairastavuutta ja alle 100 vastaavasti matalampaa sairastavuutta). Työttömien osuus on erittäin alhainen verrattuna muuhun maahan, mikä viittaa hyvään terveydentilaan (ks. kuviot 42–43). Myös pitkäaikaisesti toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus on pieni (ks. kuvio 44).

Työikäisten liikunnan edistämisessä Kruunupyyn kansalaisopistolla on merkittävä rooli. Erityisesti kuntosaliharjoittelu ja erilaiset liikuntaryhmät ovat olleet suosittuja. Kunta on lisäksi panostanut voimakkaasti sähköpyöräilyn edistämiseen muun muassa tarjoamalla sähköpyöriä maksuttomaan lainaukseen ja ottamalla käyttöön virallisia pyöräilyreittejä.

Tilastojen perusteella kunnan ikääntynyt väestö voi yleisesti ottaen hyvin. Alla olevat kuviot (45–48, Sotkanet 2026b) kuvaavat ikääntyneiden yleistä fyysistä toimintakykyä.

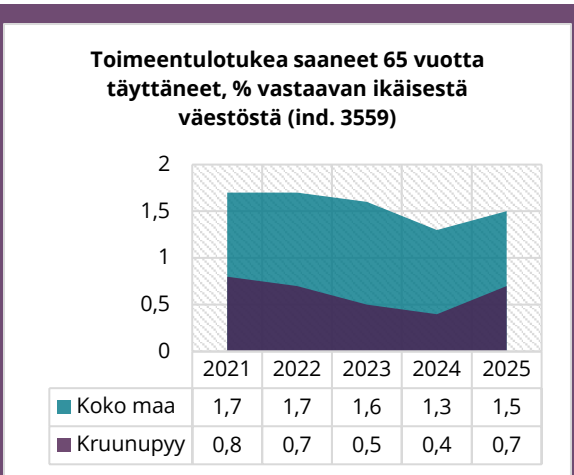

Kuvio 45. 65 vuotta täyttäneiden asuntokunnat

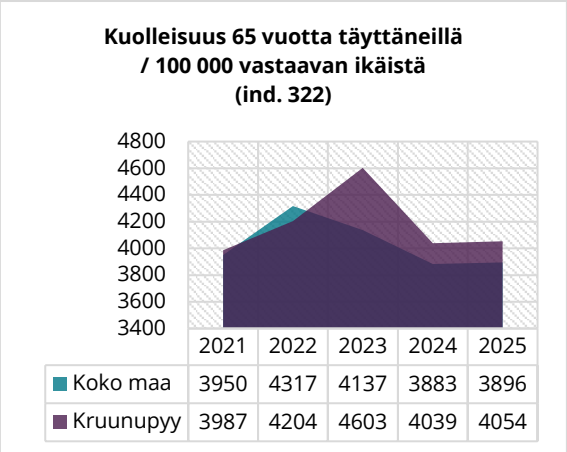

Kuvio 46. Yhden hengen asuntokunnat, 65 vuotta täyttäneet

[7] Tietoja ei voida esittää tiettyjen vuosien osalta, koska havaintojen määrä on niin pieni, että yksittäiset henkilöt saattaisivat olla tunnistettavissa.

Kuvio 47. Toimeentulotukea saavat ikääntyneet

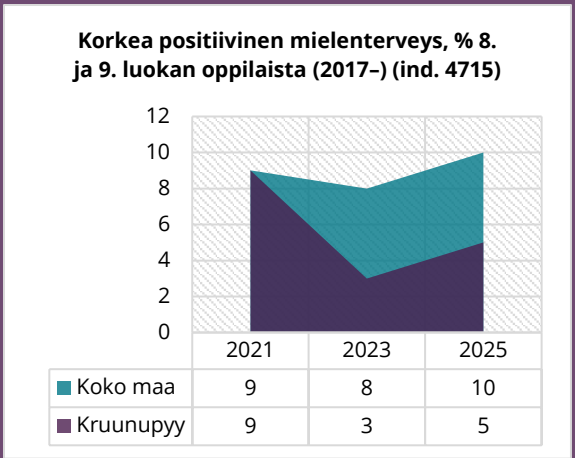
Kuvio 48. Ikääntyneiden kuolleisuus

Tilastojen perusteella suuri osa kunnan ikääntyneistä kykenee asumaan omassa kodissaan (ks. kuvio 45), ja yksin asuvien osuus on suhteellisen pieni verrattuna maan tilanteeseen (ks. kuvio 46). Toimeentulotukea saavien ikääntyneiden osuuden väheneminen viittaa sosioekonomisen tilanteen paranemiseen, vaikka siihen vaikuttavat myös sosiaalipolitiikan muutokset (ks. kuvio 47). Ikääntyneiden kuolleisuus on kunnassa hieman korkeampi kuin maassa keskimäärin (ks. kuvio 48).

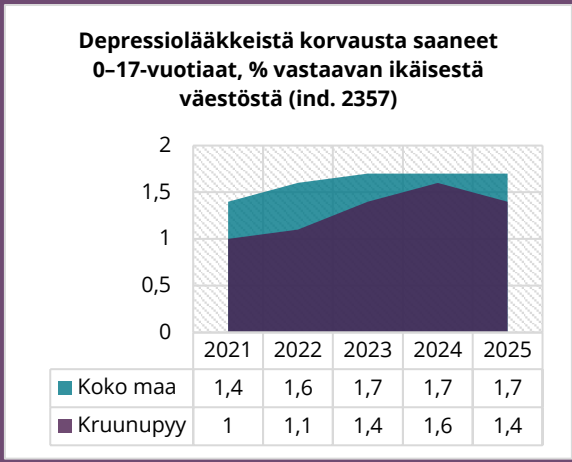
Kunnanvaltuusto hyväksyi 12.6.2023 §:ssä 32 ikäpoliittisen strategian, jonka tavoitteena on huomioida ikääntyneiden tarpeet entistä paremmin. Vanhusneuvostolla on tärkeä rooli kunnan hyvinvointityön tukemisessa vaikuttamistoimielimenä. Viime vuosina vanhusneuvosto on osallistunut ikääntyneille suunnattujen hyvinvointitapahtumien järjestämiseen sekä edistänyt ikääntyneiden terveyttä laajalla terveellisiä elämäntapoja koskevalla kampanjalla.

4.2 Mielenterveyden edistäminen ja päihteiden väärinkäytön ennaltaehkäisy

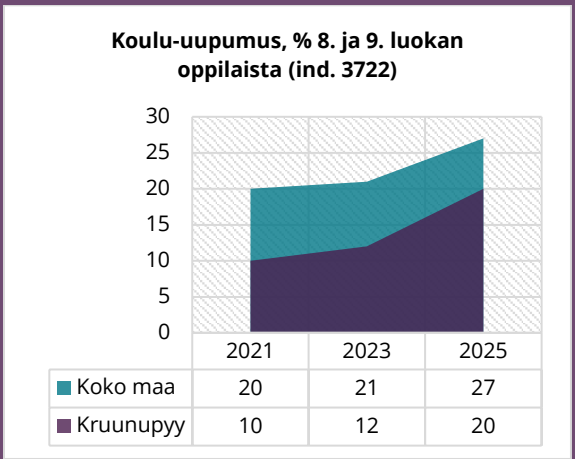
Mielenterveyden häiriöihin liittyvän stigman vähentäminen on ollut viime vuosina keskeinen teema kunnan terveyden edistämistyössä. Tätä on toteutettu muun muassa huomioimalla Mielenterveysviikko sekä järjestämällä erilaisia kampanjoita sosiaalisessa mediassa. Kunnanvaltuusto hyväksyi 10.6.2024 §:ssä 26 kunnan ehkäisevän päihdetyön strategian. Alla esitetään nuorten mielenterveyttä ja päihteiden käyttöä koskevia tilastoja (ks. kuviot 49–57, Sotkanet 2026c).

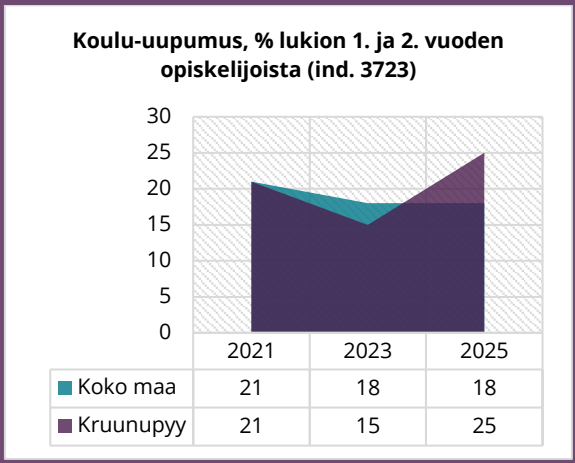
Kuvio 49. Hyvä mielenterveys nuorilla

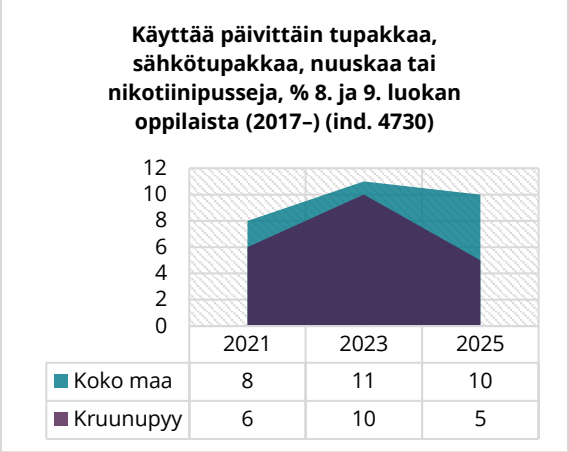
Kuvio 50. Masennuslääkkeiden käyttö nuorilla

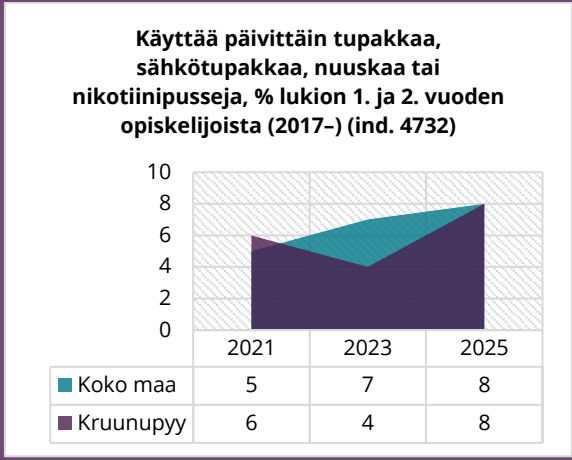
Kuvio 51. Koulu-uupumus 8.- ja 9.-luokkalaisilla

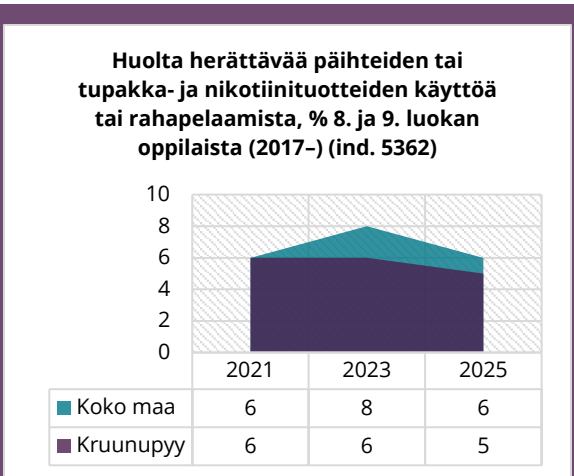
Kuvio 52. Koulu-uupumus lukiossa

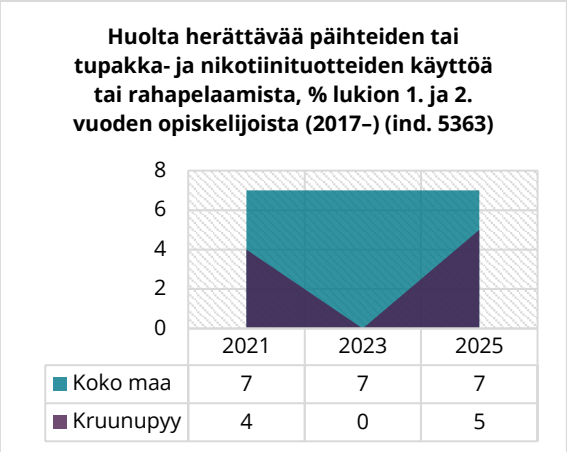
Kuvio 53. Nikotiinituotteiden käyttö 8.- ja 9.-luokkalaisilla

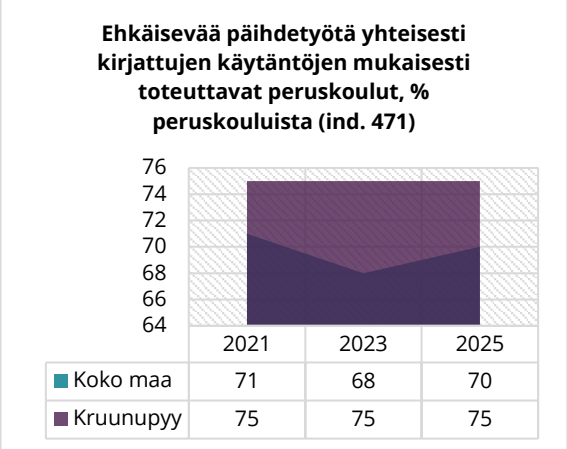
Kuvio 54. Nikotiinituotteiden käyttö lukiossa

Kuvio 55. Huolestuttava päihteiden käyttö 8.- ja 9. -luokkalaisilla

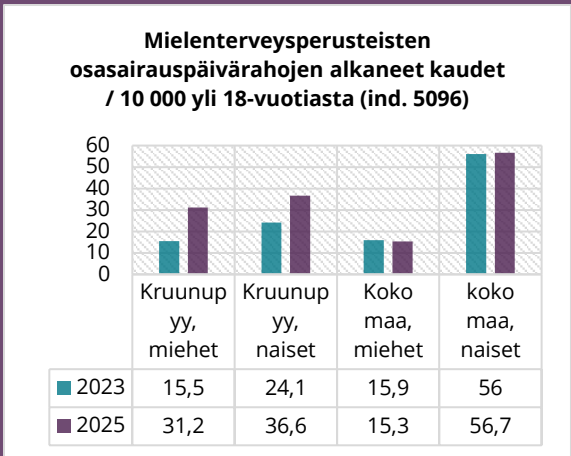
Kuvio 56. Huolestuttava päihteiden käyttö lukiossa

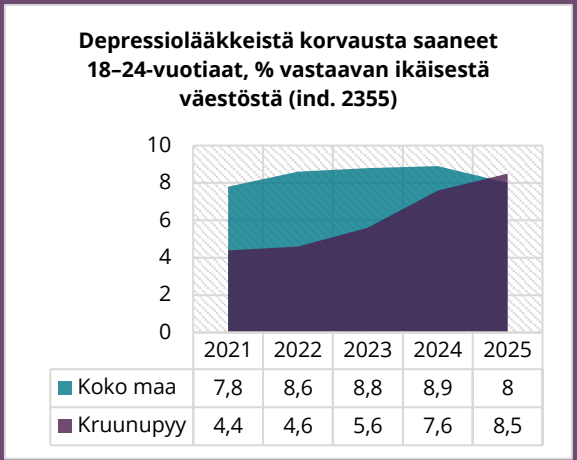
Kuvio 57. Päihteiden ehkäisytyö kouluissa

Yllä esitetyt tilastot osoittavat sekä myönteisiä että kielteisiä muutoksia nuorten mielenterveydessä ja päihteiden käytössä. Huolestuttavaa on, että hyväksi koetun mielenterveyden osuus on laskenut koronavuoden 2021 jälkeen (ks. kuvio 49). Myös koulu-uupumuksesta kärsivien nuorten osuus on kasvanut (ks. kuviot 51–52), samoin masennuslääkkeiden käyttö on yleistynyt jonkin verran (ks. kuvio 50). Jälkimmäinen voi viitata lisääntyneeseen lääkityksen tarpeeseen, mutta samalla se voi kertoa myös siitä, että yhä useampi hakee ja saa apua sekä siitä, että mielenterveyden ongelmiin liittyvä stigma on vähentynyt.

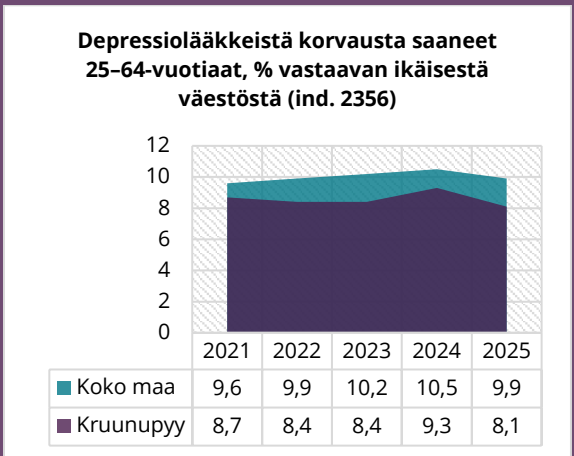
Myönteistä on, että kunnan päihteiden ehkäisytyöllä (ks. kuvio 57) näyttää olevan vaikutusta. Päihteitä käyttävien nuorten osuus on pienempi tai samalla tasolla kuin maassa keskimäärin (ks. kuviot 53–56), vaikka tupakan, sähkösavukkeiden, nuuskan ja nikotiinipussien päivittäinen käyttö on lisääntynyt lukiolaisten keskuudessa (ks. kuvio 54). Seuraavaksi tarkastellaan työikäistä väestöä koskevia tilastoja (ks. kuviot 58–62, Sotkanet 2026c).

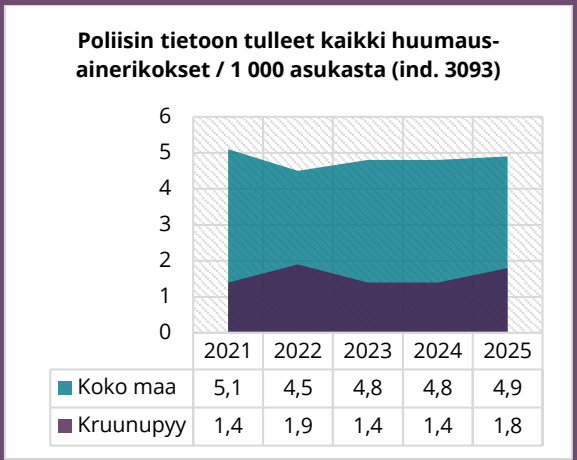
Kuvio 58. Sairauspäiväraha ja mielenterveys[8]

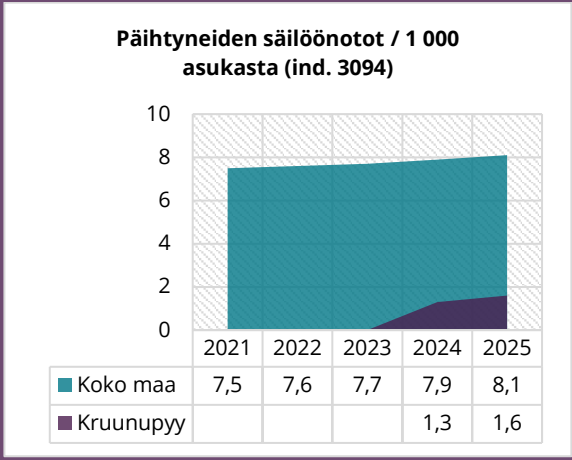
Kuvio 59. Masennuslääkkeiden käyttö 18–24-vuotiailla

Kuvio 60. Masennuslääkkeiden käyttö 25–64-vuotiailla

Kuvio 61. Huumausainerikokset

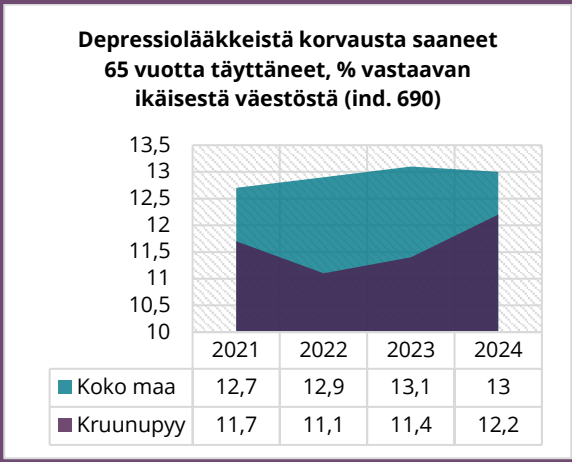
Kuvio 62. Säilöön otetut henkilöt[9]

Mielenterveyteen liittyvistä syistä myönnetty osasairauspäiväraha on kunnassa miehillä yleisempää kuin maassa keskimäärin, kun taas naisilla taso on selvästi valtakunnallista keskiarvoa alhaisempi (ks. kuvio 58). Masennuslääkkeiden käytön osalta Kruunupyy sijoittuu 18–24-vuotiaiden ikäryhmässä maan keskiarvoa korkeammalle tasolle, kun taas

[8] Vuoden 2021 tiedoista ei voida erotella sukupuolijakaumaa.
[9] Tietoja ei voida esittää tiettyjen vuosien osalta, koska havaintojen määrä on niin pieni, että yksittäiset henkilöt saattaisivat olla tunnistettavissa.

25–64-vuotiaiden osalta käyttö on hieman keskiarvoa vähäisempää (ks. kuviot 59–60). Tämä voi viitata siihen, että mielenterveyden ongelmiin liittyvä stigma on vähentynyt.

Vertailukelpoista kuntatason päihdetilastointia on saatavilla vain rajoitetusti, ja tiedot liittyvät osittain päihteiden käyttöön liittyviin rikoksiin. Poliisin tietoon tulleiden huumausainerikosten osuus (ks. kuvio 61) sekä alkoholin tai muiden päihteiden vuoksi säilöön otettujen henkilöiden osuus (ks. kuvio 62) ovat Kruunupyyssä huomattavasti maan keskiarvoa alhaisempia.

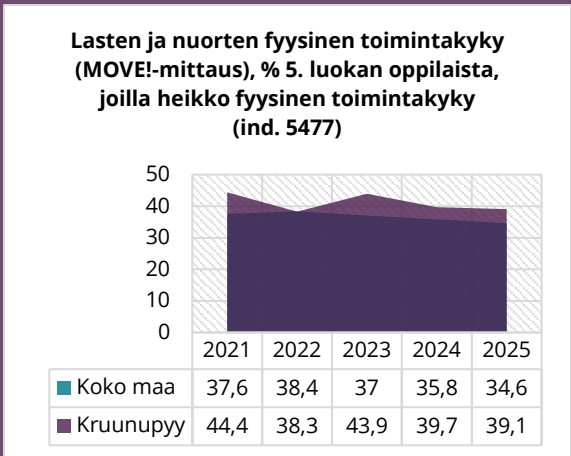
Kuvio 63. Masennuslääkkeiden käyttö ikääntyneillä

Masennuslääkkeitä käyttävien ikääntyneiden osuus on hieman maan keskiarvoa alhaisempi (ks. kuvio 63). Kuten luvussa 4.1 todettiin, kunnassa suuri osa ikääntyneistä asuu omassa kodissaan ja harva asuu yksin (ks. kuviot 45 ja 46). Yhdessä tarkasteltuna nämä tiedot viittaavat hyvään mielenterveyteen ikääntyneen väestön keskuudessa.

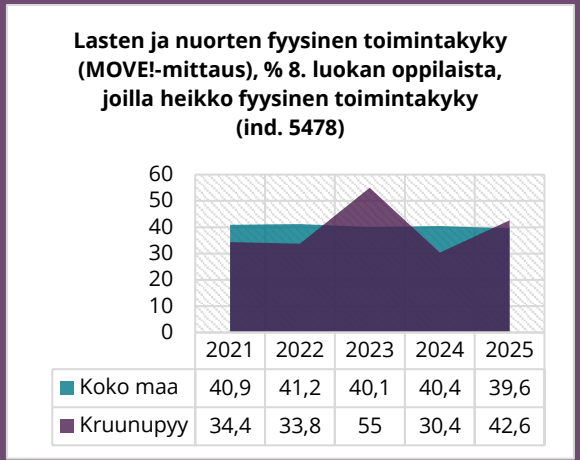
Ikääntyneiden osallisuuden vahvistamiseksi kunnassa on luotu toimivaa yhteistyötä useiden toimijoiden välille. Vapaa-aikatoimisto, kansalaisopisto ja kirjasto ovat tärkeässä roolissa ikääntyneiden aktivoinnissa. Lisäksi kunta on tehnyt yhteistyötä muun muassa eläkeläisyhdistysten ja vanhusneuvoston kanssa.

4.3 Toimintakyvyn edistäminen ja ylläpito

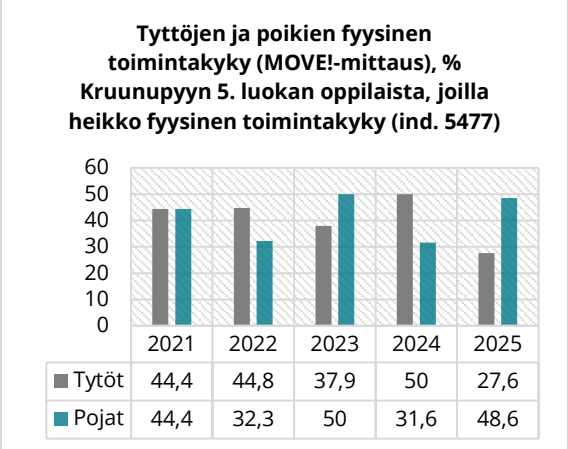
Seuraavassa esitellään kunnan eri väestöryhmien toimintakykyä kuvaavia indikaattoreita. Nuorten fyysistä toimintakykyä tutkitaan vuosittain MOVE!-mittauksella, joka toteutetaan 5. ja 8. vuosiluokilla. Alla esitetään mittausten tulokset (ks. kuviot 64–67, Sotkanet 2026d).

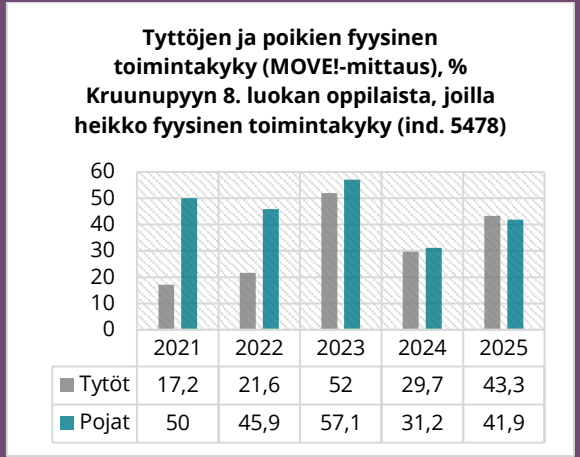
Kuvio 64. Fyysinen toimintakyky 5. luokalla

Kuvio 65. Fyysinen toimintakyky 8. luokalla

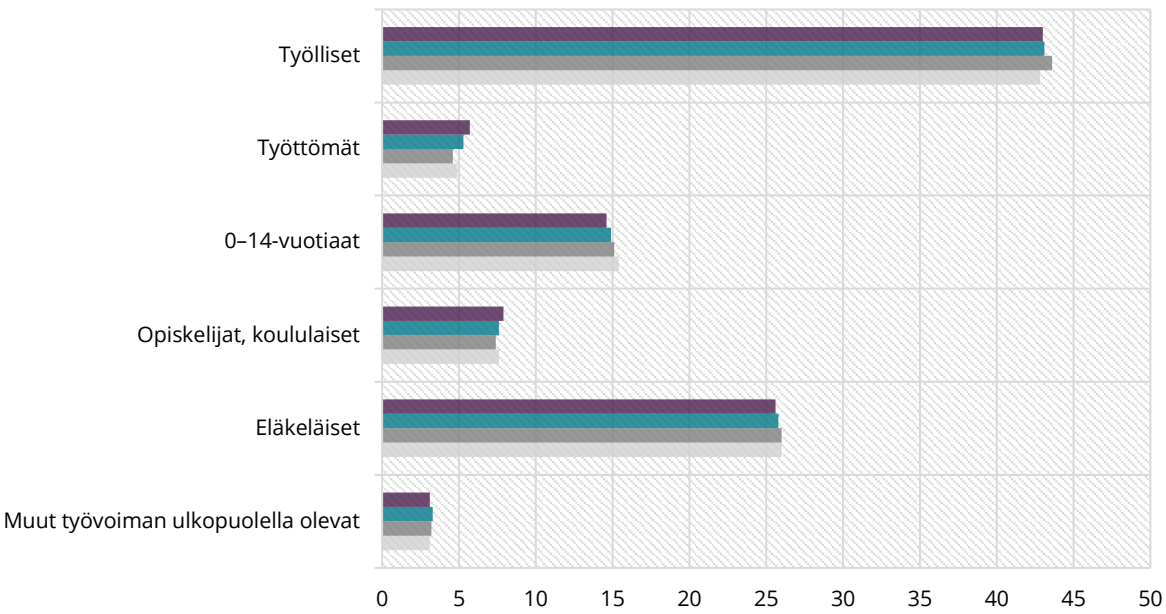
Kuvio 66. Fyysinen toimintakyky 5. luokalla sukupuolen mukaan

Kuvio 67. Fyysinen toimintakyky 8. luokalla sukupuolen mukaan

Nuorten fyysistä toimintakykyä koskevat mittaukset osoittavat, että kunnan nuoret saavuttavat hieman maan keskiarvoa heikompia tuloksia, sillä heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien nuorten osuus on kunnassa hieman suurempi kuin maassa keskimäärin (ks. kuviot 64–65). Kun tuloksia tarkastellaan sukupuolen mukaan, paikallisella tasolla ei ole havaittavissa selkeää kehityssuuntaa, vaan tulokset näyttävät vaihtelevan vuosittain (ks. kuviot 66–67).

Työikäisten ja ikääntyneiden fyysistä toimintakykyä koskevia tilastotietoja on kuntatasolla saatavilla vain rajoitetusti. Työikäisten hyvästä terveydentilasta kertoo osaltaan kunnan alhainen työttömyysaste (ks. luku 4.1, kuvio 42). Työllisten osuus kunnan väestöstä on 44,3 % (ks. kuvio 68). Liikuntaneuvojan asiakkaista noin 40 % on alle 65-vuotiaita.

	Muut työvoiman ulkopuolella olevat	Eläkeläiset	Opiskelijat, koululaiset	0–14-vuotiaat	Työttömät	Työlliset
2024	3,1	25,6	7,9	14,6	5,7	43
2023	3,3	25,8	7,6	14,9	5,3	43,1
2022	3,2	26	7,4	15,1	4,6	43,6
2021	3,1	26	7,6	15,4	4,9	42,8

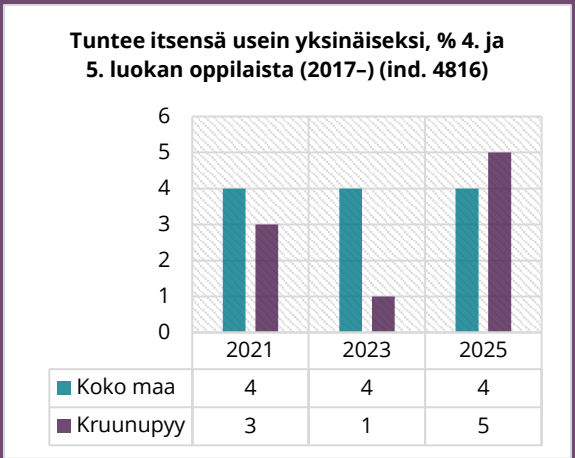
Kuvio 68. Työllisten osuus väestöstä (Tilastokeskus 2026b)[10]

Ikääntyneiden terveyden seurannassa, myös HYTE-indikaattoreiden yhteydessä, tarkastellaan usein kaatumistapaturmista johtuvien pitkien sairaalajaksojen määrää. Hyvinvointiraporttien perusteella kunta on voinut todeta, että vakavat kaatumistapaturmat ovat olleet kunnassa pitkään yleisiä ja ne ovat johtaneet pitkiin sairaalahoitojaksoihin (ks. luku 3.5, kuvio 31). Kaatumistapaturmien ehkäisemiseksi kunta on esimerkiksi järjestänyt ikääntyneiden terveyttä edistäviä tapahtumia, tarjonnut maksutonta liikuntaneuvontaa sekä jakanut ilmaisia liukuesteitä. Suuri osa liikuntaneuvojan asiakkaista, noin 60 %, on 65 vuotta täyttäneitä.

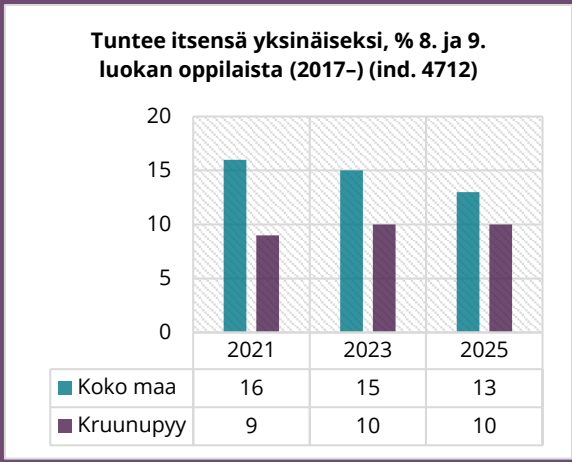
4.4 Osallisuus sekä turvallisuuden edistäminen

Kunnalla on keskeinen tehtävä asukkaidensa osallisuuden ja turvallisuuden edistämisessä. Tätä tehtävää toteutetaan poikkihallinnollisen yhteistyön avulla. Alla esitetään kuvioita, jotka yhdessä antavat kokonaiskuvan nuorten osallisuudesta ja turvallisuudesta (ks. kuviot 69–82, Sotkanet 2026e).

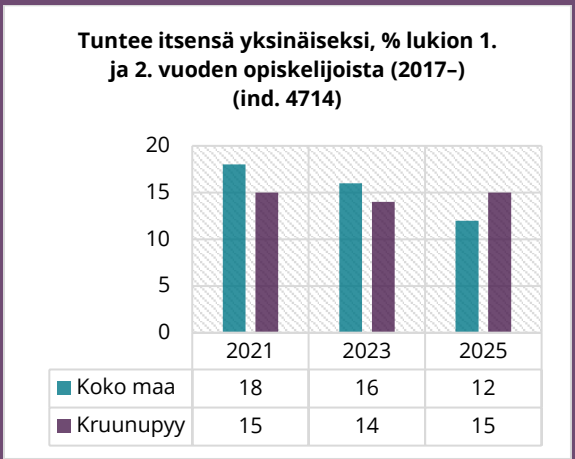
[10] Vuotta 2025 koskevia tietoja ei ole vielä julkaistu.

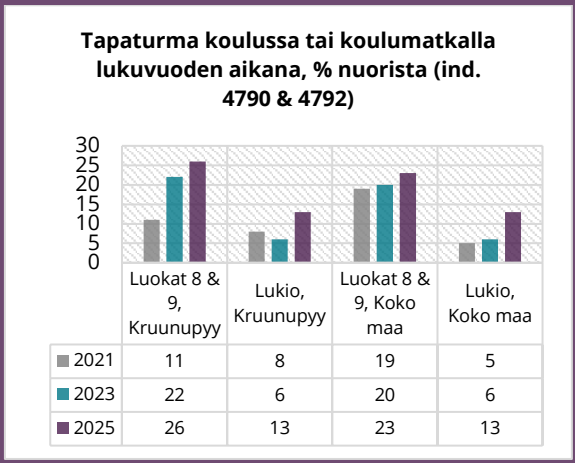
Kuvio 69. Yksinäisyyttä kokevien osuus 4.–5. luokalla

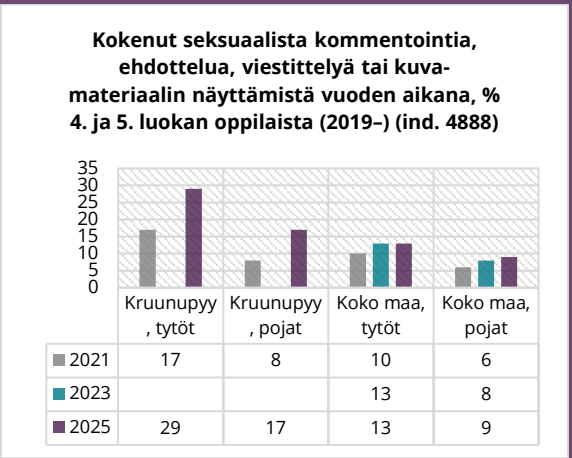
Kuvio 70. Yksinäisyyttä kokevien osuus 8.–9. luokalla

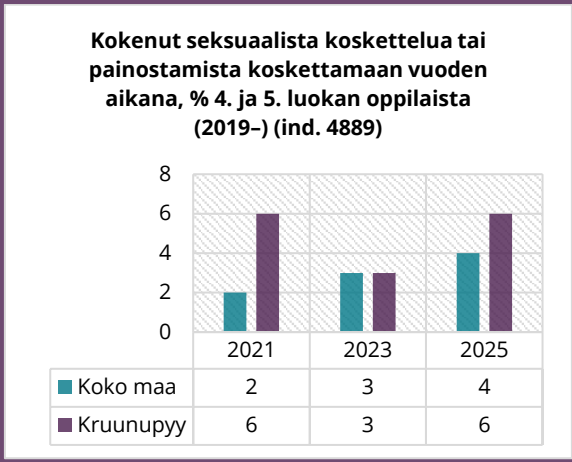
Kuvio 71. Yksinäisyyttä kokevien osuus lukiossa

Kuvio 72. Koulutapaturmat

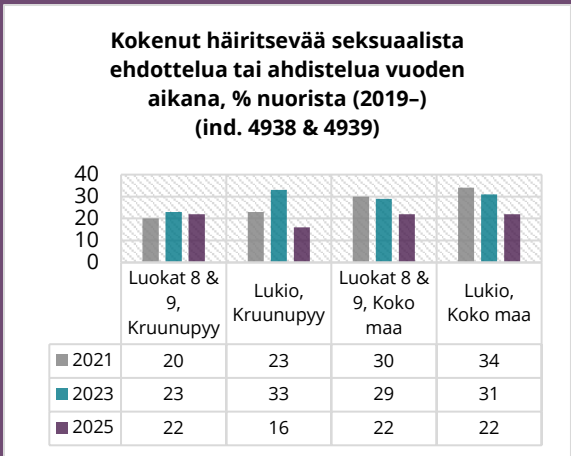

Kuvio 73. Seksuaaliset ehdotukset[11]

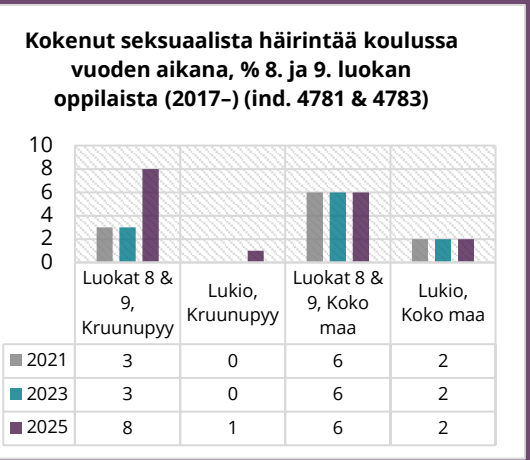

Kuvio 74. Seksuaalinen koskettelu

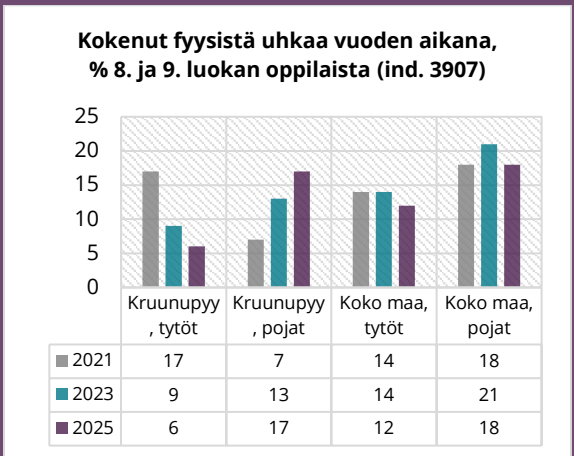
[11] Kruunupyyn kuntaa koskevat tiedot vuodelta 2023 puuttuvat.

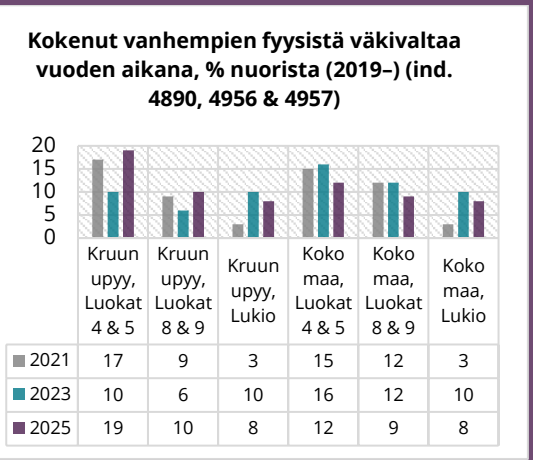
Kuvio 75. Häiritsevät seksuaaliset ehdotukset

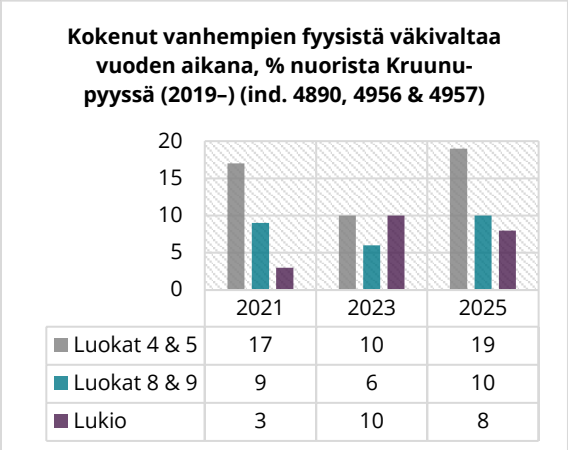
Kuvio 76. Seksuaalinen häirintä

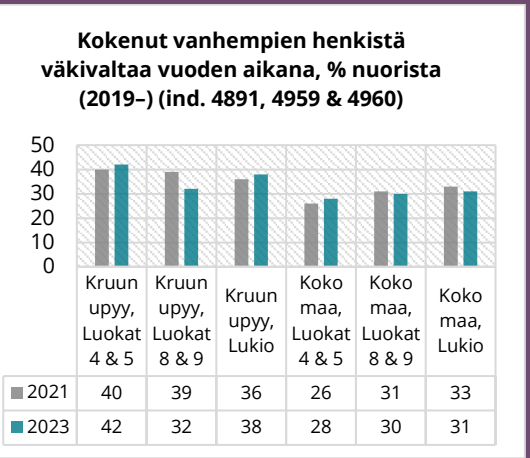
Kuvio 77. Fyysisen väkivallan uhka

Kuvio 78. Vanhempien fyysinen väkivalta

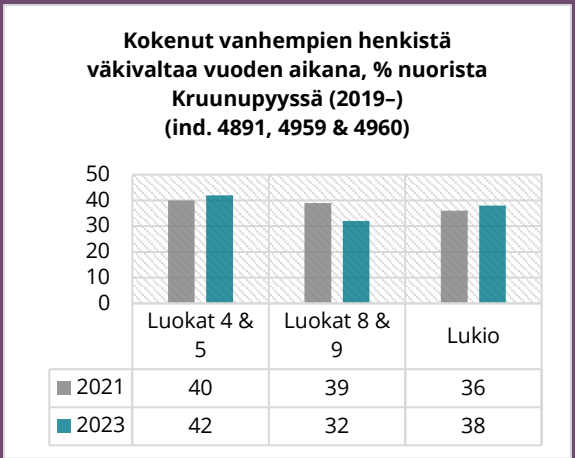

Kuvio 79. Vanhempien fyysinen väkivalta Kruunupyyssä

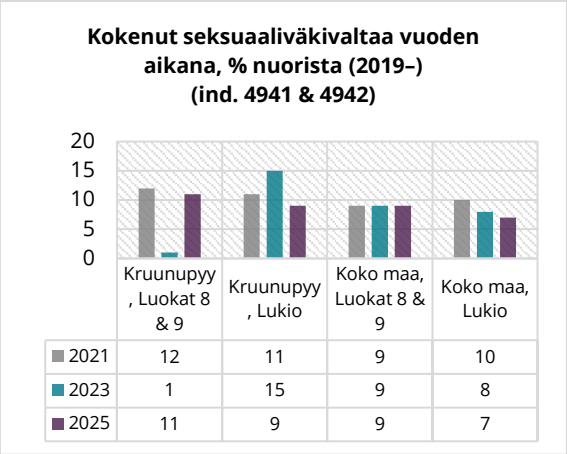

Kuvio 80. Vanhempien henkinen väkivalta[12]

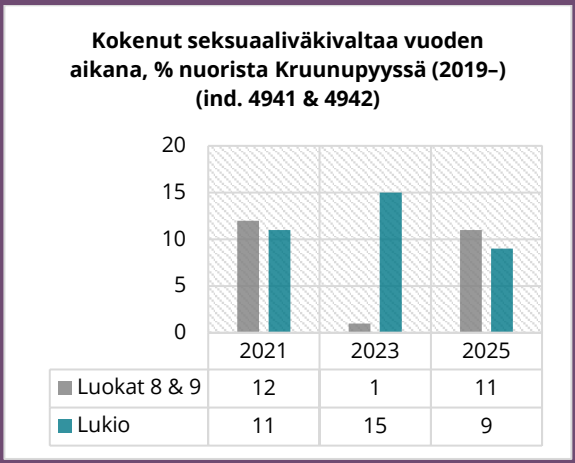
[12] Vuoden 2025 tiedot puuttuvat.

Kuvio 81. Vanhempien henkinen väkivalta Kruunupyyssä[11]

Kuvio 82. Seksuaalinen väkivalta

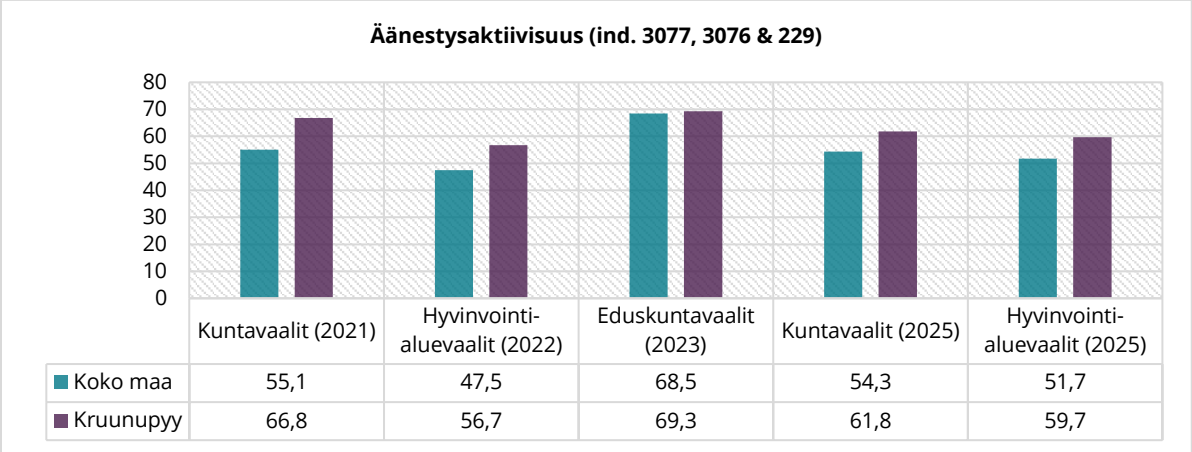
Kuvio 83. Seksuaalinen väkivalta Kruunupyyssä

Tilastojen perusteella voidaan todeta, että yksinäisyyttä kokevien nuorten osuus on kasvanut 4.–5. luokilla sekä lukiossa, kun taas 8.–9. luokilla yksinäisyyttä kokeneiden osuus on viime vuosina ollut suhteellisen pieni (ks. kuviot 69–71). Viime vuosina kouluissa on tehty paljon työtä kiusaamisen vastaisen toiminnan kehittämiseksi sekä koulusta poissa olevien oppilaiden takaisin kouluun houkuttelemiseksi.

Turvallisuuden näkökulmasta koulupäivän aikana tapahtuneiden tapaturmien osuus on kasvanut hieman viimeisimmässä mittauksessa (ks. kuvio 72). Huolestuttavaa on, että yhä nuoremmat lapset Kruunupyyssä ovat viime vuosina saaneet seksuaalisia kommentteja, ehdotuksia tai viestejä tai heille on näytetty seksuaalissävytteistä kuvamateriaalia. Lisäksi he ovat joutuneet seksuaalisen koskettelun kohteeksi (ks. kuviot 73–74).

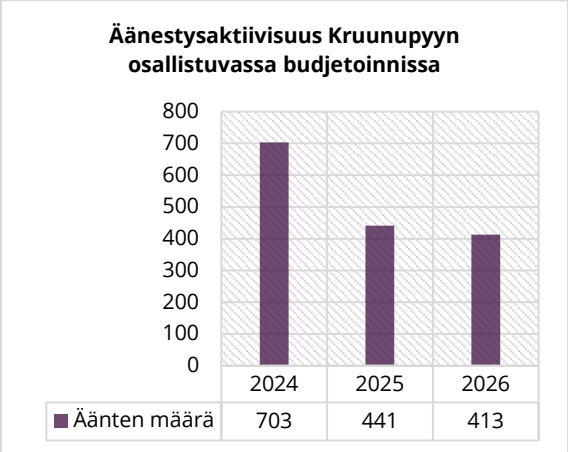
Vanhempien ikäluokkien osalta seksuaalista häirintää koskevat tulokset ovat osittain ristiriitaisia, minkä vuoksi on vaikea arvioida, onko ilmiö yleistynyt vai vähentynyt (ks. kuviot 75–76). Sen sijaan erilaista väkivaltaa kokeneiden tai sille altistuneiden nuorten osuus on kunnassa kasvanut (ks. kuviot 77–83), erityisesti 4.–5. luokilla. Vanhempien henkistä väkivaltaa kokevien oppilaiden osuus on (kaikissa ikäryhmissä) huolestuttavan korkea (ks. kuviot 79–81).

Seuraavaksi esitetään työikäisen väestön osallisuutta ja turvallisuutta kuvaavia kuvioita (ks. kuviot 84–88).

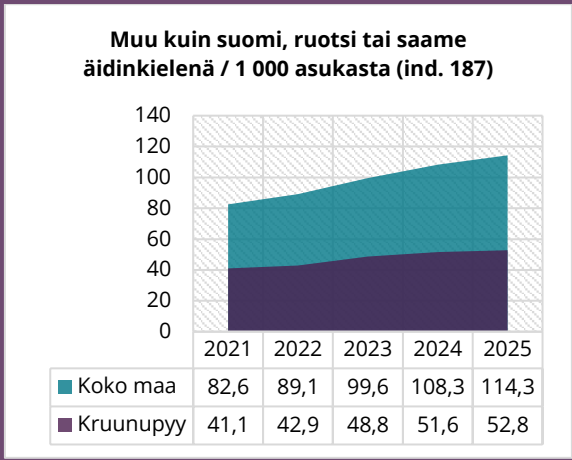
	Kuntavaalit (2021)	Hyvinvointi-aluevaalit (2022)	Eduskuntavaalit (2023)	Kuntavaalit (2025)	Hyvinvointi-aluevaalit (2025)
Koko maa	55,1	47,5	68,5	54,3	51,7
Kruunupyy	66,8	56,7	69,3	61,8	59,7

Kuvio 84. Äänestysaktiivisuus

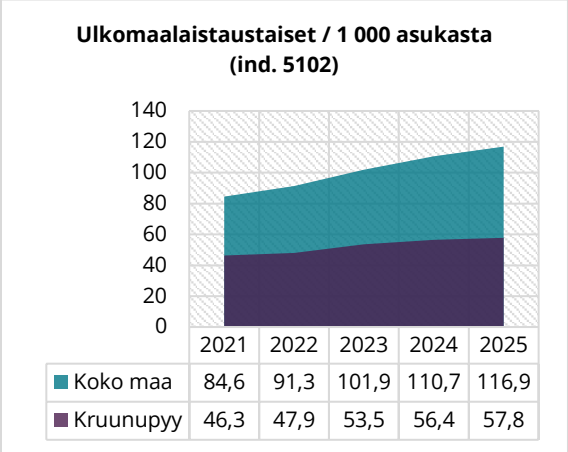
	2024	2025	2026
Äänten määrä	703	441	413

Kuvio 85. Osallistuva budjetointi (kunnan tiedot)[13]

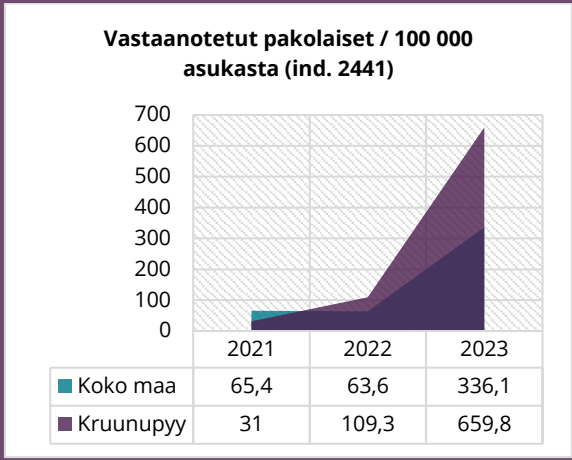
	2021	2022	2023	2024	2025
Koko maa	82,6	89,1	99,6	108,3	114,3
Kruunupyy	41,1	42,9	48,8	51,6	52,8

Kuvio 86. Muu äidinkieli

	2021	2022	2023	2024	2025
Koko maa	84,6	91,3	101,9	110,7	116,9
Kruunupyy	46,3	47,9	53,5	56,4	57,8

Kuvio 87. Ulkomaalaistaustaiset

	2021	2022	2023
Koko maa	65,4	63,6	336,1
Kruunupyy	31	109,3	659,8

Kuvio 88. Vastaanotetut pakolaiset

[13] Osallistuva budjetointi otettiin käyttöön vuonna 2024.

Osallisuutta kuvaavia keskeisiä indikaattoreita ovat vaali- ja äänestysaktiivisuus. Kruunupyyssä äänestysaktiivisuus on korkea virallisissa vaaleissa (ks. kuvio 84). Lisäksi monet kuntalaiset ovat osallistuneet äänestämällä kunnan osallistuvassa budjetoinnissa, joka otettiin käyttöön vuonna 2024 (ks. kuvio 85). Kuten luvussa 3.5 todettiin, koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten aikuisten osuus on Kruunupyyssä alhainen verrattuna maan keskiarvoon (ks. kuviot 25–26).

Monikielisyys lisääntyy kunnassa tasaisesti ulkomaalaistaustaisten asukkaiden osuuden kasvaessa (ks. kuviot 86–87). Samalla tarve viestiä useilla kielillä kasvaa, jotta kunta voi viestiä osallistavasti ja saavutettavasti.

Kuntaan vastaanotettujen pakolaisten määrä on kasvanut (ks. kuvio 88) Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän täysimittaisen hyökkäyssodan seurauksena. Turvallisuuden lisäämiseksi kunta on järjestänyt varautumisiltoja ja tiedottanut 72 tunnin kotivaran ylläpitämisen tärkeydestä.

Ikääntyneen väestön osalta myös kotona asuvien ja yksin asuvien henkilöiden osuudet ovat osallisuutta ja turvallisuutta kuvaavia indikaattoreita. Kuten aiemmin on todettu, merkittävä osa kunnan ikääntyneistä asuu omassa kodissaan, mutta harva heistä asuu yksin (ks. luku 4.1, kuviot 45–46). Yksinäisyyden ehkäisemiseksi ja osallisuuden vahvistamiseksi kunta järjestää ikääntyneille tapahtumia, kulttuurielämyksiä ja kursseja. Esimerkiksi senioripäiviä järjestetään säännöllisesti.

5 Yhteenveto

Kunnan HYTE-tavoitteiden osalta Kruunupyyn hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on kokonaisuudessaan erittäin vahvaa, erityisesti johtamisen, rakenteiden ja toimialojen välisen yhteistyön näkökulmasta. Tämä näkyy korkeina tuloksina kunnan johtamisen sekä liikunnan ja urheilun osa-alueilla. Samalla kehittämistarpeita on edelleen esimerkiksi perusopetuksessa, jossa aikataulutukseen liittyvät tekijät ovat osaltaan rajoittaneet saavutettavia HYTE-tuloksia, sekä kulttuurin osa-alueella, jossa kulttuuriluotsitoimintaa voitaisiin kokeilla uudelleen. Tästä huolimatta tulosindikaattorit osoittavat, että asukkaiden hyvinvointi on kokonaisuudessaan hyvällä tasolla ja usein maan keskiarvoa parempi.

Myös Kruunupyyn palvelutavoitteiden toteutuminen on kokonaisuutena tarkasteltuna varsin myönteistä. Elämäntavat ja fyysinen terveys ovat yleisesti ottaen hyvällä tasolla erityisesti työikäisen väestön ja ikääntyneiden keskuudessa. Tilastot osoittavat matalaa työttömyyttä, vähäistä sairastavuutta ja hyvää toimintakykyä. Ikääntyneet pärjäävät pääosin kotona, ja harva asuu yksin, mikä voi viitata vakaaseen elämäntilanteeseen.

Nuorten osalta havaitaan kuitenkin myös haasteita. Fyysinen aktiivisuus vähenee lasten kasvaessa vanhemmiksi, ja vaihtelua esiintyy sekä uni- että ruokailutottumuksissa. Mielenterveys on heikentynyt ja koulu-uupumus lisääntynyt, vaikka päihteiden käyttö on edelleen vähäistä. Yhä useampi näyttää hakevan ja saavan apua mielenterveyteensä liittyviin ongelmiin. Kunnassa osallisuuden taso on korkea, mutta turvallisuuteen liittyviä haasteita esiintyy erityisesti nuorten keskuudessa, missä yksinäisyys sekä häirintään, väkivaltaan ja seksuaaliseen häirintään liittyvät kokemukset ovat lisääntyneet.

Kruunupyyn hyvinvointityö jatkuu. Kunnanvaltuusto hyväksyi 8.6.2026 §:ssä 30 uuden hyvinvointisuunnitelman vuosille 2026–2029 (Kruunupyyn kunta 2026).

6 Lähteet

Kuntalaki (410/2015). https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/2015/410?language=fin

Kruunupyyn kunta (2026). *Kruunupyyn kunnan hyvinvointisuunnitelma 2026–2029*. Hyväksytty kunnanvaltuustossa 8.6.2026 § 30. https://www.kronoby.fi/assets/Kommun-Forvaltning/Planer/2026/Kruunupyyn-kunnan-hyvinvointisuunnitelma-20262029-FINAL.pdf

Kruunupyyn kunta (2023). *Hyvinvointisuunnitelma 2023–2026 sisältäen hyvinvointikertomuksen 2020–2022*. Hyväksytty kunnanvaltuustossa 30.1.2023 § 6. https://www.kronoby.fi/assets/Kommun-Forvaltning/Planer/2023/Valfardsplan-och-berattelse-FINAL.pdf

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021). https://www.finlex.fi/sv/lagstiftning/forfattningssamling/2021/612?language=fin

Sotkanet (2026a): *Tulostaulukko*. https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=Fcs7CoAwEIThEw0Sn5HpvIDYmHIRSUSz2qTw-q7NFD_fcL74ToRLkc7TxZsYpFiQRBTpiU6aljgJLzuRV2otowHCxPHLLdvGYO_HQEXtCA3U5QM=&region=szYqtDYPBQA=&year=sy5ztzbV0zUEAA==&gender=m;f;t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.5&buildTimestamp=202505220800

Sotkanet (2026b): *Tulostaulukko*. https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=szaKsta1sDZMDrLWdSu01q1IsTY0tdY1tY03tDa09LXWNbJOzbTWLYm01g3zsg4xtzb1stbNstYN0bfWNbEOzQZyAA==&region=szYqtDYPBQA=&year=sy5ztzbV0zUEAA==&gender=m;f;t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.5&buildTimestamp=202505220800

Sotkanet (2026c): *Tulostaulukko*. https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=s_bNsS5wsdY1stY1NKqyNjTKtk60ALKtdb2jgKLxQEahkbWTo3VZprVuTimQb-QDAA==&region=szYqtDYPBQA=&year=sy5ztzbV0zUEAA==&gender=m;f;t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.5&buildTimestamp=202505220800

Sotkanet (2026d): *Tulostaulukko*. https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=szbMcYo3BAA=&region=szYqtDYPBQA=&year=sy5ztzbV0zUEAA==&gender=m;f;t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.5&buildTimestamp=202505220800

Sotkanet (2026e): *Tulostaulukko*. https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=szaKsDa0yLHWNXSNN7LWraqwdvSx1jWyNgm11jXOtdZNy7FOLwTKGlsbGoEpXUN3kLxRBZAFYugaxgOVGZpaG5pY65YUxQMFPcsB&region=szYqtDYPBQA=&year=sy5ztzbV0zUEAA==&gender=m;f;t&abs=f&color=f&buildVersion=3.1.5&buildTimestamp=202505220800

Tilastokeskus (2026a). *Kuntien avainluvut 1987-2025*. https://pxdata.stat.fi/PxWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut__uusin/kuntien_avainluvut_aikasarja.px/

Tilastokeskus (2026b). *Väestön pääasiallinen toiminta kunnittain 1987–2024.* https://stat.fi/fi/tilasto/tyokay

ÖVPH = Pohjanmaan hyvinvointialue (2025). *Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelustrategia: Palvelustrategia 2026–2029*. https://pohjanmaanhyvinvointi.fi/tietoa-meista/organisaatio-ja-paatoksenteko/strategia-ja-arvot-2/#palvelustrategia

ÖVPH = Pohjanmaan hyvinvointialue (2021). *Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelustrategia: Palvelustrategia 2022–2025*.